

015480 / 1929-1932

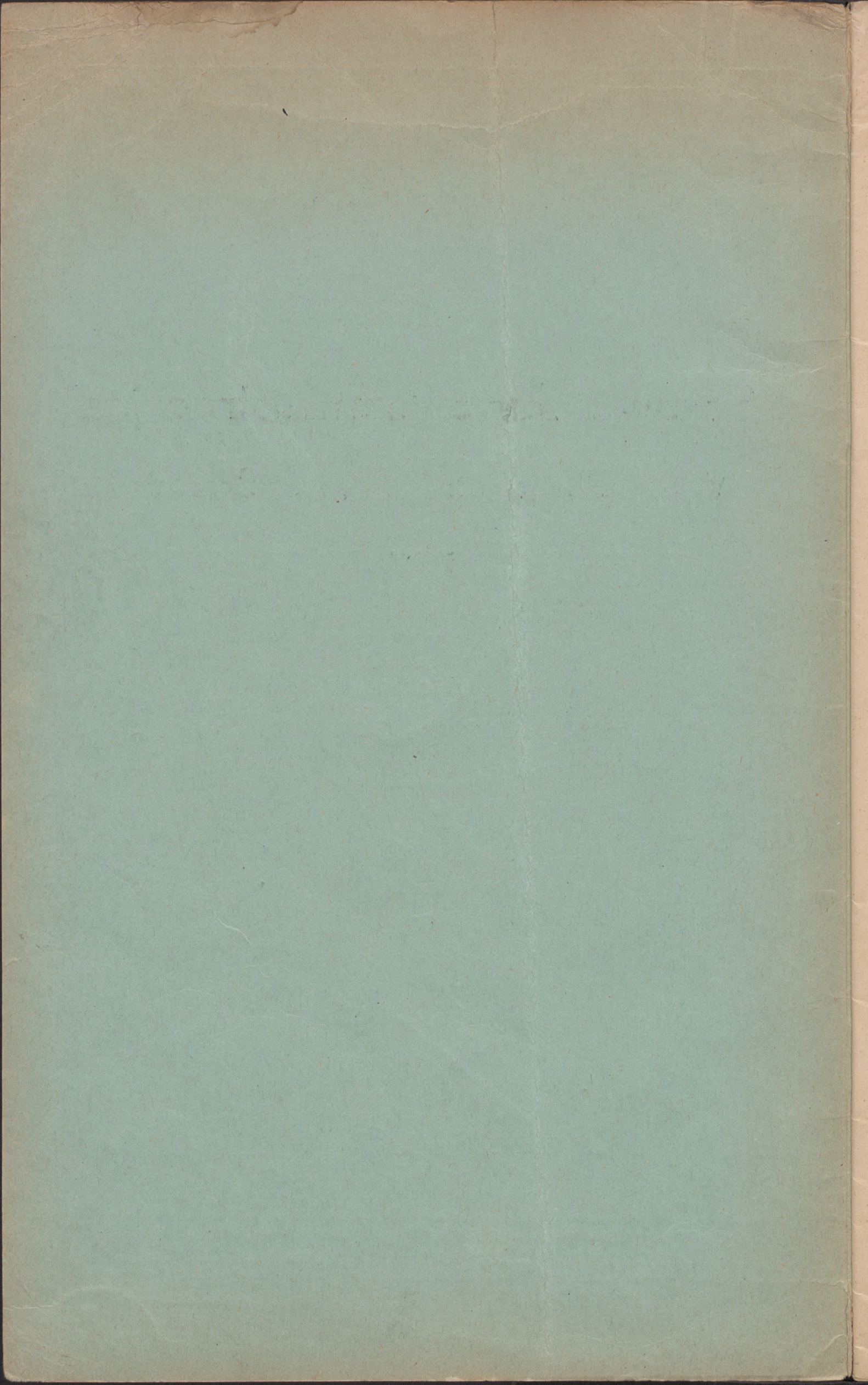
3305

**SPRAWOZDANIE
ADMINISTRACYJNE
WYDZIAŁU POWIATOWEGO
W BRODNICY**

ZA CZAS

OD 1. KWIETNIA 1929 R. DO 31. MARCA 1932 R.

WYKONANO W ZAKŁADACH GRAFICZNYCH BOLESŁAWA SZCZUKI W WĄBRZEŹNIE - POMORZE.



3305

Stosownie do § 137 ordynacji powiatowej z dnia 13 grudnia 1872 r. w brzmieniu ustawy z dnia 19 marca 1921 r. przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne za czas od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1932 r.

I. Statystyka

Sprawozdanie administracyjne Wydziału Powiatowego w Brodnicy

za czas

od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1932 r.

II. Starosta i deputowani powiatu

Administracja powiatu kieruje p. Starosta-powiatowy Józef Wimmer.

Deputowanymi powiatu są od 6 grudnia 1927 roku pp. Romuald Sarnowski, nacz. Urzędu Powiatowego z Jabłonowa i Dr. Jan Stupnicki, lekarz z Brodnicy.

III. Sejmik Powiatowy

W skład Sejmiku Powiatowego wchodzi od 1 stycznia 1929 pp. Antoni Dąbrowski — Wrocłki, 2) Antoni Pańcierzyński — Mazano, 3) Fryderyk Gutowo, 4) Teofil Albrocht — Małki, 5) Bernard Marasiński — Najmowa, 6) Józef Wichulca, 7) Zygmunt Karwat — Wichulca, 8) Jan Nidziera — Grzybno, 9) Antoni Kłoczyński — Jabłonowa, 10) Bronisław Behrent — Szczepanki, 11) Ryszard Serbowski — Jabłonowo, 12) Karol Rohde — Jabłonowo, 13) Leon Piotrowski — Kuligi, 14) Maks Goertz — Lemberg, 15) Jan Stawinski — Jajkowo, 16) Aleksander Morawski — Kuligi, 17) Józef rusk — Janówko, 18) Ludwik Bucha — Trepi, 19) Władysław Stefanek — Miesiączkowa, 20) Walenty Wyszki — Redoski, 21) Ksawery Lewalski — Boleżyn, 22) Stefan Piński — Miesiączkowa, 23) Jan Fisztyński — Chelsty, 24) Władysław Miecznikowski — Wapierak, 25) Antoni Łożyński — Wapierak, 26) Jan Sugajski — Jeles, 27) Władysław — Michałowo, 28) Bronisław Trydowicz — Szczuka, 29) Jan Witulski — Ławowo, 30) Alojzy Zedlewski — Karbowo, 31) Piotr Wojtyra — Brodnica, 32) Walenty Dziudziak — Świerczyń, 33) Szwabster Bizan — Brodnica, 34) Marcell Gajtkowski — Brodnica, 35) Leonard Janicki — Brodnica, 36) Jan Słozzewski — Brodnica, 37) Jan Kawęcki — Lidzbark, 38) Augustyn Korlewski — Lidzbark, 39) Antoni Chojnowski — Górzno.

Dnia 5 stycznia 1930 r. odbyły się wybory do Sejmiku Powiatowego. Skład Sejmiku Powiatowego jest następujący:

pp. 1) Pańcierzyński — Mazano, 2) Zieler — Drużyny, 3) Wawrowicki — Mazano, 4) Łęgowski — Niewiara, 5) Goertz — Lemberg, 6) Rozwadowski — Niecwałd, 7) Filipiński — Brodnica-Zamek, 8) Zink — Brodnica, 9) Sarnowski — Jabłonowa, 10) Myśliński — Bukowiec, 11) Łęgowski — Nileszewy, 12) Lisznerski — Zajączka, 13) Zedlewski — Karbowo, 14) Cichocki — Zbiczno, 15) Kł. prob. Dembowski — Pokrzydowo, 16) Morawski — Kuligi, 17) Patalec — Pol. Brzozie, 18) Szyjański — Gaj Grzmięca, 19) Malinowski — Jamin, 20) Dembek — Sugajno, 21) Piński — Chelsty, 22) Cieszyński — Jastrzębie, 23) Sawicki — Szymkowo, 24) Proszewicz — Górzanica, 25) Maler — Brodnica, 26) Bizan — Brodnica, 27) Błotko — Brodnica, 28) Chojnowski — Górzno, 29) Bł.

Sprawozdanie administracyjne
Wydziału Powiatowego w Brodnicy

20 2022

od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1932 r.

015480



III

Stosownie do § 127 ordynacji powiatowej z dnia 13 grudnia 1872 r. w brzmieniu ustawy z dnia 19 marca 1881 r. przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne za czas od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1932 r.

I. Statystyka

Powierzchnia powiatu obejmuje 106.120 ha. czyli 1061,2 km.². W skład powiatu wchodzi 3 miasta, 98 gmin wiejskich i 46 obszarów dworskich.

Według spisu ludności z dnia 30. IX. 1921 r. zamieszkuje w powiecie 61.230 osób, na miasta przypada 11.953, a na wieś 49.277 dusz. Z liczby tej jest 51.547 narodowości polskiej, 9604 narodowości niemieckiej i 79 innej narodowości.

Według nowego spisu ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. liczba ludności powiatu wynosi 65.930 dusz, z której to liczby przypada na miasta 14.534, a na wieś 51.396. W liczbie tej jest 60.537 narodowości polskiej, 5.176 narodowości niemieckiej i 217 innej narodowości.

Przyrost ludności od 1921 r. wynosi zatem 4.700 dusz.

Zwierząt domowych naliczono:

w 1929 r. — 12.682 koni — 32.222 bydła rog. — 12.681 owiec — 25.527 trzody chlewnej.
w 1930 r. — 12.446 koni — 31.938 bydła rog. — 10.354 owiec — 32.318 trzody chlewnej.
w 1931 r. — 11.802 koni — 31.165 bydła rog. — 9.740 owiec — 36.479 trzody chlewnej.

II. Starosta i deputowani powiatu

Administracją powiatu kieruje p. Starosta powiatowy Józef Wimmer.

Deputowanymi powiatu są od 6 grudnia 1927 roku pp. Roman Sarnowski, nacz. Urzędu Poczтового z Jabłonowa i Dr. Jan Stupnicki, lekarz z Brodnicy.

III. Sejmik Powiatowy

W skład Sejmiku Powiatowego wchodzi do końca r. 1929: pp. Antoni Dąbrowski — Wrocław, 2) Antoni Pańcierzynski — Mszano, 3) Fryc Mathoes — Gutowo, 4) Teofil Albrecht — Małki, 5) Bernard Marasiński — Najmowo, 6) Józef Wiśniewski — Wichulec, 7) Zygmunt Karwat — Wichulec, 8) Jan Ninierza — Grzybno, 9) Antoni Kokoszyński — Jabłonowo, 10) Bronisław Behrent — Szczepanki, 11) Roman Sarnowski — Jabłonowo, 12) Karol Rohde — Jabłonowo, 13) Leon Piotrowski — Kuligi, 14) Maks Goertz — Lembarg, 15) Jan Sławiński — Jajkowo, 16) Aleksander Murawski — Kuligi, 17) Józef Prusak — Janówko, 18) Ludwik Bucha — Trepki, 19) Władysław Stefański — Miesiączkowo, 20) Walenty Wysocki — Radoszki, 21) Ksawery Lewalski — Boleszyn, 22) Stefan Piński — Miesiączkowo, 23) Jan Flaszynski — Chełsty, 24) Władysław Miecznikowski — Wąpiersk, 25) Antoni Łożyński — Wąpiersk, 26) Jan Sugajski — Jeleń, 27) Wiśniewski — Michałowo, 28) Bronisław Trędowicz — Szczuka, 29) Jan Witulski — Łaszewo, 30) Alojzy Zedlewski — Karbowo, 31) Piotr Wojtyra — Brodnica, 32) Walenty Dziudziak — Świerczyny, 33) Sylwester Bizan — Brodnica, 34) Marceli Gajtkowski — Brodnica, 35) Leonard Janicki — Brodnica, 36) Jan Słoszewski — Brodnica, 37) Jan Kawecki — Lidzbark, 38) Augustyn Kozłowski — Lidzbark, 39) Antoni Chojnowski — Górzno.

Dnia 5 stycznia 1930 r. odbyły się wybory do Sejmiku Powiatowego. Skład Sejmiku Powiatowego jest następujący:

pp. 1) Pańcierzynski — Mszano, 2) Zięta — Drużyny, 3) Wawrowski — Mszano, 4) Łęgowski — Niewierz, 5) Goertz — Lembarg, 6) Rozwadowski — Nieżywiec, 7) Filipiński — Brodnica-Zamek, 8) Zink — Brodnica, 9) Sarnowski — Jabłonowo, 10) Myśliński — Bukowiec, 11) Łanowski — Mileszewy, 12) Licznierski — Żmijewko, 13) Zedlewski — Karbowo, 14) Cichocki — Zbiczo, 15) Ks. prob. Dembiński — Pokrzydowo, 16) Murawski — Kuligi, 17) Patalon — Pol. Brzozie, 18) Szymański — Gaj Grzmięca, 19) Malinowski — Samin, 20) Dembek — Sugajno, 21) Pikulski — Grażawy, 22) Cieszyński — Jastrzębie, 23) Sowiński — Szymkowo, 24) Pruszewicz — Górczenica, 25) Müller — Brodnica, 26) Bizan — Brodnica, 27) Blokus — Brodnica, 28) Chojnowski — Górzno, 29) Bi-

liński — Brodnica, 30) Dr. Siudowski — Przydatki, 31) Ciesielski — Grzybno, 32) Fetting — Konojady, 33) Wysocki — Radoszki, 34) Bartnicki — Czarny Bryńsk, 35) Kwiatkowski — Brodnica, 36) Gumiński — Lidzbark, 37) Ćwikliński — Lidzbark, 38) Zawadzki — Klonowo, 39) Brzoskiewicz — Nosek, 40) Węgrzynowski — Koty.

Sejmik odbył w czasie sprawozdawczym 8 posiedzeń i to: 6 listopada 1929 r. przy udziale 25 członków, 17 stycznia 1930 r. przy udziale 39 członków, 10 marca 1930 r. przy udziale 35 członków, 14 lipca 1930 r. przy udziale 31 członków, 6 grudnia 1930 r. przy udziale 31 członków, 28 lutego 1931 r. przy udziale 31 członków, 1 lipca 1931 r. przy udziale 27 członków i 12 września 1931 r. przy udziale 28 członków, na których przedłożono 110 spraw do załatwienia. Uchwały z każdego posiedzenia ogłoszono w Orędowniku Powiatowym, a odpisy protokołów przesłano do wiadomości Panu Wojewodzie Pomorskiemu i Związkowi Powiatów Województwa Pomorskiego i Rzeczypospolitej.

IV. Wydział Powiatowy

Członkami Wydziału Powiatowego byli do końca 1929 r. pp.:

- 1) Dr. Konrad Siudowski — obywatel ziemski z Przydatek,
- 2) Roman Sarnowski — naczelnik Urzędu Pocztowego z Jabłonowa,
- 3) Bronisław Trędowicz — rolnik z Szczuki,
- 4) Antoni Łożyński — rolnik z Wąpierska,
- 5) Antoni Lisiński — rolnik z Moczadła,
- 6) Bernard Marasiński — robotnik z Najmowa;

a od 1930 r. pp.:

- 1) Tadeusz Filipiński — dzierżawca domeny — Brodnica-Zamek,
- 2) Alojzy Zedlewski — rolnik, Karbowo,
- 3) Ferdynand Grzywacz — adwokat, Lidzbark,
- 4) Antoni Chojnowski — rolnik, Górzno,
- 5) Antoni Lisiński — rolnik, Moczadło,
- 6) Władysław Jaroszewski — urzędnik kolejowy, Karbowo.

W miejsce p. Ferdynanda Grzywacza, który się z powiatu wyprowadził, wszedł do Wydziału Powiatowego p. Franciszek Zink, urzędnik kolejowy — Brodnica.

W miejsce p. Władysława Jaroszewskiego, który wyprowadził się z powiatu wszedł p. Jan Strehl z Brodnicy. Po śmierci p. Jana Strehla wszedł do Wydziału Powiatowego p. Feliks Biliński z Brodnicy.

Posiedzeń odbył Wydział Powiatowy w czasie sprawozdawczym 33 i załatwił ogółem 1283 spraw.

Przedłożone sprawy dotyczyły:

1) Gmin wiejskich i obszarów dworskich . . .	107
2) Gminno-ubogich i Opieki Społecznej . . .	206
3) Spraw budżetowych	24
4) Spraw podatkowych	117
5) Spraw przewłaszczeniowych	167
6) Spraw personalnych	56
7) Kasy Komunalnej i Oszczędności	16
8) Spraw drogowych	48
9) Spraw połoźnych	16
10) Spraw ubezpieczeniowych	48
11) Spraw szpitala powiatowego	42
12) Spraw pożarnictwa	20
13) Administracji wójtostw	12
14) Spraw administracyjno-spornych	8
15) Spraw dotyczących subwencji i zapomóg	212
16) Spraw elektryfikacyjnych	5
17) Spraw hodowlanych	54
18) Innych różnych spraw	125

razem spraw: 1283

Dzienniki podawcze wykazują za cały czas sprawozdawczy 40 298 liczb, z których przypada na rok 1929/30: 15207, 1930/31 — 12 466 i 1931/32 — 12 625.

V. Urzędnicy Wydziału Powiatowego

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1. Naczelný sekretarz Wydz. Powiatowego Talaska,
2. I. sekretarz Wydz. Pow. Bachorski,
3. II. sekretarz Wydz. Pow. Karczewski,
4. asystent Wydz. Pow. Smoliński,
5. rejestrator Wydz. Pow. Moczadło,
6. 2 funkcjonariuszy, 1 telefonista, 1 stenotypistka, 1 egzekutor Wydziału Powiatowego, 1 kancelistka i 1 gonic.

B. Powiatowej Kasy Komunalnej.

1. rachmistrz Grabowski do 25. IX. 1930 r.
2. kasjer Brozowski do 25. IX. 1930 r.
3. asystent Prusak do 30. IX. 1930 r.
4. 2 funkcjonariuszów i 1 siła pomocnicza.

Z powodu popełnienia nadużyć przez rachmistrza Grabowskiego i kasjera Brozowskiego zostali oni z dniem 25. IX. 1931 r. zawieszani w urzędowaniu i następnie w drodze dyscyplinarnej zwolnieni.

Czynności rachmistrza przejął p. Szubryng a kasjera p. Lange. Po ustąpieniu p. Langego ze stanowiska kasjera przejął czynności te p. Ortmann. Asystent Kasy p. Prusak przeszedł z dniem 1. X. 1930 r. do Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu brodnickiego, gdzie pełni funkcję kasjera.

C. Wdowy po urzędnikach.

1. wdowa po drogomistrzu Krykancie,
2. wdowa po asyst. Wydz. Pow. Ronowski,
3. wdowa po drogomistrzu Degnerze,
4. wdowa po bud. pow. Zalewskim.

D. Podział czynności w Wydziale Powiatowym.

1. Talaska Maksymiljan,
naczelný sekretarz

Referat I.

Nadzór nad biurowością, sprawy personalne, sprawy posiedzeń Wydziału i Sejmiku Powiatowego, administracja domu i samochodu powiatowego, sprawy przewłaszczeniowe, zestawianie budżetu powiatowego i sprawozdania administracyjnego, redakcja Orędownika Powiatowego, składki dla Pomorskiej Izby Rolniczej, sprawy szkolne.

2. Bachorski Bolesław
I. sekretarz

Referat II.

Szpital powiatowy, akuszerki, sprawy ogniowe, sprawy łowieckie, rozjemcy, radcy sierot, sprawy ubogich gminnych, umysłowo-chorych, głuchoniemych, sprawy opieki społecznej.

3. Karczewski Antoni
II. sekretarz

Referat III.

Wymiar wszystkich podatków powiatowych. Zatwierdzenie uchwał gminnych podatków i budżetów gminnych. Wymiar państwowego podatku od nieruchomości z gmin wiejskich.

4. Smoliński Stefan
p. o. inspektora samorządu
gminnego

Referat IV.

Administracja i lustracja wójtostw, sołectw, obszarów dworskich i urzędów stanu cywilnego, sprawy administracyjno-sporne, licencja stadników, Sekcja Zakładu od Wypadków w Rolnictwie.

5. Moczadło Jan
rejestrator

Prowadzenie rejestratury.

VI. Powiatowa Kasa Komunalna

Księgi kasowo-rachunkowe Powiatowej Kasy Komunalnej zostały miesięcznie badane przez Komisję Rewizyjną, a odnośne sprawozdanie rewizyjne zaakceptowane przez Wydział i Sejmik Powiatowy. Poza zwyczajnymi (miesięcznymi) rewizjami dokonała Komisja Rewizyjna w latach 1929, 1930 i 1931 trzy nadzwyczajne rewizje.

Szczegółowej rewizji Kasy dokonał na wniosek Wydziału Powiatowego, Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu przez swego rewizora p. Lenarta, za rok rachunkowy 1929/30 i 1931/32. Rewizja wykazała, że Powiatowa Kasa Komunalna prowadzona jest ściśle według przepisów rachunkowo-kasowych w tym względzie obowiązujących.

Budżet powiatowy na rok 1929/30 wynosił w dochodzie i rozchodzie zł. 1.036,500,— w czym dochody i wydatki zwyczajne zł. 911.500,— a nadzwyczajne zł. 125.000,—.

1930/31 wynosił pierwotnie w dochodzie i rozchodzie zł. 897.167,34 w czym dochody i wydatki zwyczajne zł. 837.167,34, a nadzwyczajne 60.000 zł. W ciągu roku uchwalono dodatkowy budżet na kwotę zł. 23.600,— tak, że ostatecznie budżet wzrósł do zł. 920.767,34, w czym dochody i wydatki zwyczajne 860.767,34, a nadzwyczajne 60.000,— zł.

1931/32 wynosił w dochodzie i rozchodzie zł. 809.492,— w czym dochody i wydatki zwyczajne zł. 745,492,— a nadzwyczajne zł. 64.000,—

Z budżetów tych wydano podług poszczególnych działów:

W roku 1929/30:

Wydatki zwyczajne:

	Faktyczne zł	Zaległości zł
I. Na administrację ogólną	136.824,84	—
w tem koszty osobowe	zł. 67.706,41	
koszty rzeczowe	zł. 69.118,43	
II. Na administrację majątku komunalnego	—	—
III. Na przedsiębiorstwa komunalne	—	—
IV. Na spłatę długów	37.449,33	—
V. Na drogi i place publiczne	406.885,09	—
VI. Na oświatę	40.581,11	—
VII. Na kulturę i sztukę	6.996,25	—
VIII. Na zdrowie publiczne	35.630,06	—
IX. Na opiekę społeczną	24.266,53	—
X. Na popieranie rolnictwa	14.159,60	—
XI. Na popieranie handlu i przemysłu	1.500,—	—
XII. Na bezpieczeństwo publiczne	8.390,82	—
XIIa. Na rzecz innych Związków Komunalnych	106.994,41	—
XIII. Na wydatki różne	33.660,43	—
Razem	853.338,47	—

Wydatki nadzwyczajne:

V. Drogi i place publiczne	—	—
XIII. Różne	—	—
Razem	—	—

Łącznie wydatki zwyczajne i nadzwyczajne zł. 853.338,47

W roku 1930/31:

Wydatki zwyczajne:

	Faktyczne zł	Zaległości zł
I. Na administrację ogólną	108.420,36	59,11
w tem koszty osobowe	zł. 62.594,51	
w tem koszty rzeczowe	zł. 45.884,96	
II. Na administrację majątku komunalnego	—	—
III. Na przedsiębiorstwa komunalne	—	—
IV. Na spłatę długów	38.973,04	5.358,43
V. Na drogi i place publiczne	382.186,94	—
VI. Na oświatę	20.777,35	471,95
VII. Na kulturę i sztukę	1.933,25	1.375,—
VIII. Na zdrowie publiczne	38.195,43	—
IX. Na opiekę społeczną	28.681,25	50,—
X. Na popieranie rolnictwa	16.475,90	3.002,—
XI. Na popieranie handlu i przemysłu	—	—
XII. Na bezpieczeństwo publiczne	2.808,25	800,—
XIIa. Na rzecz innych Związków Komunalnych	118.818,22	3.328,62
XIII. Na wydatki różne	31.183,83	15.800,—
	<hr/>	<hr/>
	788.453,82	30.245,11
	<hr/>	<hr/>
Razem	818.693,93	—

Wydatki nadzwyczajne:

VIII. Na zdrowie publiczne	—	—
XIII. Na wydatki różne	1.250,—	17.051,—
	<hr/>	<hr/>
	1.250,—	17.051,—
	<hr/>	<hr/>
Razem	18.301,—	—
	<hr/>	<hr/>
Łącznie wydatki zwyczajne i nadzwyczajne	789.703,82	47.296,11
	<hr/>	<hr/>
Razem	836.999,93	—

W roku 1931/32:

Wydatki zwyczajne:

I. Na administrację ogólną	96.170,79	4.936,75
na koszty osobowe	zł. 65.081,20	
na koszty rzeczowe	zł. 36.026,34	
II. Na administrację majątku komunalnego	—	—
III. Na przedsiębiorstwa komunalne	—	—
IV. Na spłatę długów	30.383,84	5.358,43
V. Na drogi i place publiczne	264.845,55	2.622,26
VI. Na oświatę	21.714,38	975,—
VII. Na kulturę i sztukę	1.744,10	650,—
VIII. Na zdrowie publiczne	30.890,33	77,10
IX. Na opiekę społeczną	24.634,26	1.662,28
X. Na popieranie rolnictwa	9.648,05	500,—
XI. Na popieranie handlu i przemysłu	—	2.000,—
XII. Na bezpieczeństwo publiczne	2.430,50	—
XIIa. Na rzecz innych Związków Komunalnych	107.013,60	2.991,80
XIII. Na wydatki różne	20.856,43	1.305,62
	<hr/>	<hr/>
	610.331,83	23.079,24
	<hr/>	<hr/>
Razem	633.411,07	—

Wydatki nadzwyczajne:

I. Na administrację ogólną	14.273,27	—
V. Na drogi i place publiczne	29.305,62	—
XIII. Na wydatki różne	2.000,—	—
	<hr/>	<hr/>
Razem	45.578,89	—
	<hr/>	<hr/>
Łącznie wydatki zwyczajne i nadzwyczajne	655.910,72	23.079,24
	<hr/>	<hr/>
Razem	678.939,96	—

DOCHODY:

W roku 1929/30

Zwyczajne:

	Faktyczne wpłaty zł	Zaległości zł
I. Z majątku komunalnego	4.119,85	—
II. Z przedsiębiorstw komunalnych	8.000,—	—
III. Z subwencji i dotacyj	182.306,59	—
IV. Ze zwrotów	7.012,96	3.910,23
V. Z opłat administracyjnych	2.262,70	—
VI. Z zakładów dobra publicznego	—	—
VII. Z dopłat	200,—	—
VIII. Z udziału w podatkach państwowych	38.905,97	—
IX. Z dodatków do podatków państwowych	136.538,27	9.821,48
X. Z podatków samoistnych	444.345,50	75.563,50
XI. Z dochodów różnych	4.488,16	—
	<u>828.180,—</u>	<u>89.295,21</u>
Razem	917.475,21	—

Nadzwyczajne:

I. Z pożyczek	—	—
Łącznie dochody zwyczajne i nadzwyczajne	828.180,—	89.295,21
Razem	917.475,21	—

W roku 1930/31:

Zwyczajne:

I. Z majątku komunalnego	7.411,60	200,—
II. Z przedsiębiorstw komunalnych	—	—
III. Z subwencji i dotacyj	159.086,80	—
IV. Ze zwrotów	11.951,71	7.476,10
V. Z opłat administracyjnych	3.297,60	—
VI. Z zakładów dobra publicznego	—	—
VII. Z dopłat	2.414,05	11.448,79
VIII. Z udziału w podatkach państwowych	35.212,14	—
IX. Z dodatków do podatków państwowych	85.465,16	9.238,59
X. Z podatków samoistnych	307.553,92	145.473,80
XI. Z dochodów różnych	8.901,74	2.920,—
	<u>621.294,72</u>	<u>176.757,28</u>
Razem	798.052,—	—

Nadzwyczajne:

I. Z nadwyżki budżetowej	68.002,76	—
Łącznie dochody zwyczajne i nadzwyczajne	689.297,48	176.757,28
Razem	866.054,76	—

W roku 1931/32:

Z w y c z a j n e :

	Faktyczne wpłaty zł	Zaległości zł
I. Z majątku komunalnego	10.254,—	100,—
II. Z przedsiębiorstw komunalnych	—	—
III. Z subwencji i dotacji	123.564,80	—
IV. Ze zwrotów	8.662,31	5.634,88
V. Z opłat administracyjnych	4.210,10	—
VI. Z zakładów dobra publicznego	—	—
VII. Z dopłat	—	—
VIII. Z udziału w podatkach państwowych	19.822,29	—
IX. Z dodatków do podatków państwowych	97.414,79	14.583,50
X. Z podatków samoistnych	273.712,55	109.266,84
XI. Z dochodów różnych	3.441,53	—
	<hr/>	<hr/>
	541.082,37	129.585,22
Razem	670.667,59	—
N a d z w y c z a j n e :		
I. Z nadwyżki budżetowej	64.000,—	—
Łącznie dochody zwyczajne i nadzwyczajne	605.082,37	129.585,22
Razem	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	734.667,59	—

Rachunek wykonania budżetu:

Rok 1929/30:

Dochody budżetu wynoszą	917.475,21
Wydatki budżetu wynoszą	853.338,47
Nadwyżka budżetowa	<hr/>
	64.136,74

Rok 1930/31:

Dochody budżetowe wynoszą	866.054,76
Wydatki budżetowe wynoszą	836.999,93
Nadwyżka budżetowa	<hr/>
	29.054,83

Rok 1931/32:

Dochody budżetowe wynoszą	734.667,59
Wydatki budżetowe wynoszą	678.989,66
Nadwyżka budżetowa	<hr/>
	55.677,63

VII. Administracja Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu brodnickiego

Ogólna sytuacja gospodarcza.

Sytuacja gospodarcza na Pomorzu jak i gdzieindziej uległa w roku 1931 dalszemu pogorszeniu w związku z zaostreniem się światowego kryzysu. Produkcja rolnicza — ta najważniejsza gałąź wytwórczości naszego powiatu — była przeważnie deficytowa, za wyjątkiem nielicznych mniejszych, własną rodziną obsługiwanych warsztatów pracy — mimo starań Rządu w kierunku regulacji cen, podwyższenia premji eksportowych i t. p.

Przemysł tutejszy — tartaki, fabryki wyrobów ceramicznych, fabryki narzędzi i maszyn rolniczych, mleczarnie — znacznie ograniczyły swoją produkcję z powodu skurczenia się siły nabywczej ludności. Równomiernie zmalały obroty rzemiosła i kupiectwa.

Sytuacja finansowa.

Warunki te odbiły się — rzecz jasna — ujemnie na sytuacji finansowej ludności powiatu. — Zdolność kredytowa i wypłacalność ucierpiały znacznie. Ilość weksli zaprotestowanych, oraz skarg wekslowych się wzmogła. Banki i Kasy Oszczędności pobudzone do większej czujności z powodu załamania się funta angielskiego i spowodowanego tem — na szczęście tylko przejściowego — odpływu wkładów zmuszone były dbać więcej o pogotowie kasowe i likwidowanie starych interesów, aniżeli angażować się w nowe kredyty.

Kapitały ulokowane w rolnictwie, nawet w formie krótkoterminowych, na 3 miesiące opiewających weksli trasowanych, należy uważać w znacznej części jako zamrożone na dłuższy okres czasu. Prolongacja weksli tych odbywa się przeważnie bez upłaty lub za upłatą 5% — 20% sumy wekslowej.

Polityka kredytowa K. K. O. powiatu brodnickiego ze względu na wybitnie rolniczy charakter naszego powiatu, nastawiona jest na rolnictwo, któremu w głównej mierze służy pomocą finansową. To też fundusze własne Kasy naszej (wkłady i fundusze rezerwowe) oraz lokaty banków rządowych i instytucji centralnej w Poznaniu, w pierwszym rzędzie inwestowane są w kredytach rolniczych, — drugie miejsce zajmuje rzemiosło i drobny przemysł, które to czynniki korzystają również ze specjalnych, przez Komunalną Kasę Oszczędności rozprowadzonych kredytów rzemieślniczych Banku Gospodarstwa Krajowego w Bydgoszczy, a w mniejszej tylko części uwzględnia Kasa kupiectwo i średni przemysł, które to branże czerpią przeważnie z kredytu dyskontowego i w rachunku bieżącym.

Obok zabezpieczenia czysto finansowego, Kasa zwraca szczególniejszą uwagę na moralną stronę pożyczającego i na jego rzeczywiste potrzeby. Ten tylko uzyskuje kredyt, który przedstawia pewność i daje gwarancję, że przyznana pożyczka na użyteczne cele obrócona zostanie.

Sytuacja Kasy.

Ogólny rezultat pracy w roku sprawozdawczym jest zadawalniający. Kasa wzmocniła znacznie swoje rezerwy oraz środki płynne i należy obecnie ze względu na posiadane fundusze rezerwowe do jednej z najsilniejszych Komunalnych Kas Oszczędności w Polsce.

Ogólny obrót wynosił w roku 1931 zł. 18.651.394,01 na jednej stronie Księgi Głównej. Bilans zamyka się cyfrą zł. 1.728.164,31.

Organa Kasy stanowią:

R a d a: pp. Leon Łangowski — przewodniczący, — Stanisław Adamczewski, Aleksander Murawski, Edward Sowiński, Alojzy Zedlewski.

Z a r z ą d: pp. starosta Wimmer, przewodniczący, Dr. Konrad Siudowski, Jan Berent.

P e r s o n e l K a s y:

Barczyński, dyrektor

Zuske, główny ksiązkowy

Prusak, kasjer

Kowalska, urzędniczka

Szyplińska, urzędniczka

Nowacka, urzędniczka

Bolumiński, woźny.

Bielawski, kierownik Oddziału w Jabłonowie

Wierzchowska, urzędniczka Oddziału w Jabłonowie.

Szczegółowy pogląd na działalność Kasy dają poniżej umieszczone bilanse i rachunki strat i zysków za lata 1929, 1930 i 1931.

Komun. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy
Stan czynny

Wobec kas lat 1929 23.87,30	Kasa	1.000,00
Wobec kas lat 1930 23.446,67	Rachunki w bankach	60.869,70
Wobec kas lat 1931 12.556,00	Papier wartościowe własne	57.471,10
Wobec kas lat 1932 2.500,82	Papier wartościowe lund. zasob.	08.150,63
Wobec kas lat 1933 113.42,12	Wskale zyskowane	52.334,41
Wobec kas lat 1934 200.303,62	Pozyczki na technicznych	32.992,31
Wobec kas lat 1935 238.267,44	Pozyczki hipoteczne	18.866,19
Wobec kas lat 1936 119.030,07	Pozyczki udzielone	71.523,33
Wobec kas lat 1937 1.019,97	Rozne	18.878,32
Razem: 1.533.786,30	Wskale do inkras	02.987.335,1
Wobec kas lat 1938 114.717,64	Razem	12.403.058.61,1
Razem: 1.648.503,94 zł		

BILANSE

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

POWIATU BRODNICKIEGO

W BRODNICY

NA DZIEŃ 31. XII. 1929, 1930, 1931

Powstany bilans zbadaliśmy z prawdziwo prowadzonymi księzkami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy

Brodnica, dnia 4 grudnia 1930 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński, (—) Pańcierzynski, (—) Piłkalski

RACHUNEK ZYSKÓW

Komun. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy

Wobec kas lat 1929 2.191,61	Stala na papierach wartościowych własnych	25.915,24
Wobec kas lat 1930 2.098,66	Stala na papierach wartościowych lundaznu zasobowego	80.303,4
Wobec kas lat 1931 101.597,49	Rachunek procentów	101.597,49
Wobec kas lat 1932 333,81	Rachunek prowizji	333,81
Wobec kas lat 1933 36.224,20	Rachunek kosztów handlowych	36.224,20
Wobec kas lat 1934 23.708,81	Czysty zysk	23.708,81
Razem: 169.134,61 zł		12.403.058,61

Powstany rachunek Skład Zysków zbadaliśmy z prawdziwo prowadzonymi księzkami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy

Brodnica, dnia 4 grudnia 1930 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński, (—) Pańcierzynski, (—) Piłkalski

Komun. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy

Stan czynny na dzień 31

Kasa	22.287,50
Rachunki w bankach	63.446,67
Papiery wartościowe własne	12.556,—
Papiery wartościowe fund. zasob.	5.960,85
Weksle zdyskontowane	843.742,15
Pożyczki na rachunkach bieżących	200.303,65
Pożyczki hipoteczne	226.267,44
Pożyczki udzielone Związkom Komunalnym	119.030,07
Różne	40.191,97
Razem:	1.533.786,30
Weksle do inkasa	114.717,64
Razem:	1.648.503,94 zł

Powyższy bilans zbadaliśmy z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy.

Brodnica, dnia 4 grudnia 1930 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński, (—) Pańcierzyński, (—) Pikulski.

RACHUNEK STRAT

Komun. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy

Strata na papierach wartościowych własnych	2.191,61
Strata na papierach wartościowych funduszu zasobowego	2.098,66
Rachunek procentów	104.597,49
Rachunek prowizji	333,81
Rachunek kosztów handlowych	36.224,20
Czysty zysk	23.708,84
Razem:	169.154,61 zł

Powyższy rachunek Strat Zysków zbadaliśmy z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy.

Brodnica, dnia 4 grudnia 1930 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński, (—) Pańcierzyński, (—) Pikulski.

A N S

oraz jej wplatni w Jablonowie
grudnia 1929 r.

Stan bierny

Kapitał zakładowy	5.000,—
Kapitał rezerwowy	107.698,03
Fundusz waloryzacyjny	1101.174,57
Wkłady oszczędnościowe	639.150,80
Salda kred. na rach. bieżących	11.033,25
Redyskont weksli	418.399,23
Kredyty udzielone Kasie	194.168,41
Różne	33.452,17
Czysty zysk	23.708,84
Razem:	1.533.786,30
Różne za inkaso	114.717,64
Razem:	1.648.503,94 zł

I ZYSKÓW

oraz jej wplatni w Jablonowie na dzień 31 grudnia 1929 r.

Rachunek procentów	162.546,53
Rachunek prowizji	6.608,08
Razem:	169.154,61 zł

B I L

**Komunalnej Kasy Oszczędności pow. brodnickiego
Stan czynny na dzień 31**

Kasa	19.281,22
Zasoby w Bankach i P. K. O. do natychmiastowej dyspozycji	8.609,94
Papiery wartościowe własne	12.151,00
Papiery wartościowe funduszu zasobowego	5.960,85
Weksle zdyskontowane	1.115.574,09
Dłużnicy w rachunku bieżącym	339.959,72
Pożyczki hipoteczne	223.281,46
Pożyczki udzielone gminom i Związkowi Komunalnemu	119.260,53
Pożyczki terminowe pod zastaw	27.450,00
Ruchomości	8.689,00
Różne	46.235,49
Rachunek Oddziału	34.375,54
	<u>1.960.828,84</u>
Weksle do inkasa	111.263,86
	<u>2.072.092,70 zł</u>

Powyższy bilans zbadaliśmy z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy.

Brodnica, dnia 25 lipca 1931 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński (—) Pańcierzyński, (—) Pikulski.

RACHUNEK STRAT

Kom. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy

Straty

Procenty i prowizje wypłacone	119.221,76
Koszty handlowe	47.488,33
Strata na papierach wartościowych	405,00
Odpisy amortyzacyjne od ruchomości 10%	965,49
Czysty zysk	211.102,55
	<u>189.183,13 zł</u>

Powyższy rachunek Strat i Zysków zbadaliśmy z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy.

Brodnica, dnia 25 lipca 1931 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński, (—) Pańcierzyński, (—) Pikulski.

A N S

w Brodnicy oraz jej wplatni w Jablonowie
grudnia 1930 r.

Stan bierny

Kapitał zakładowy	5.000,00
Fundusz rezerwowy	140.031,05
Fundusz waloryzacyjny przelany w roku 1931 do funduszy rezerwowych	101.174,57
Wkłady oszczędnościowe	736.935,21
Wierzyciele w rachunku bieżącym	25.038,49
Redyskont weksli	501.020,35
Kredyty udzielone Kasie	370.073,65
Różne	26.077,43
Rachunek Oddziału	34.375,54
Czysty zysk	21.102,55
	<hr/>
	1.960.828,84
Różni za inkaso	111.263,86
	<hr/>
	Razem: 2.072.092,70 zł

Powyższy bilans zbadałem z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego stwierdziłem.

Brodnica, dnia 25. lipca 1931 r.

(—) Stanisław Tyrchan, zaprzysiężony rewizor ksiąg.

I ZYSKÓW

i jej wplatni w Jablonowie na dzień 31 grudnia 1930 r.

Zyski

Procenty i prowizje pobrane	188.383,13
Kupony papierów wartościowych	800,00
	<hr/>
	Razem: 189.183,13 zł

Powyższy rachunek Strat i Zysków zbadałem z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego stwierdziłem.

Brodnica, dnia 25. lipca 1931 r.

(—) Stanisław Tyrchan, zaprzysiężony rewizor ksiąg.

B I L

Komun. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy
St a n c z y n n y na dzień 31

Kasa	26.041,12
Zasoby w Bankach i P. K. O. do natychmiastowej dyspozycji	13.942,70
Papiery wartościowe własne	9.304,31
Papiery wartościowe funduszu zasobowego	5.167,50
Weksle zdyskontowane	934.114,—
Dłużnicy w rachunku bieżącym	224.552,92
Pożyczki hipoteczne	122.679,45
Pożyczki udzielone gminom i Związкови Komunalnemu	117.734,88
Pożyczki terminowe pod zastaw	167.276,—
Ruchomości	8.263,98
Różne	56.692,08
Rachunek Oddziału	33.807,36
	1.719.576,30
Weksle do inkasa	8.588,01
	Razem: 1.728.164,31 zł

Powyższy bilans zbadaliśmy z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy.

Brodnica, dnia 22 marca 1932 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński, (—) Pańcierzyński, (—) Pikulski.

RACHUNEK STRAT

Komun. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego w Brodnicy
S t r a t y

Procenty i prowizje wypłacone	129.607,57
Koszty handlowe	55.772,76
Strata na papierach wartościowych	3.640,04
Odpisy amortyzacyjne od ruchomości 10%	918,22
Czysty zysk	10.064,83
	200.003,42 zł

Powyższy rachunek Strat i Zysków zbadaliśmy z prawidłowo prowadzonymi księgami i inwenturami i zgodność takowego potwierdzamy.

Brodnica, dnia 22 marca 1932 r.

KOMISJA REWIZYJNA

(—) X. Dembiński (—) Pańcierzyński, (—) Pikulski.

ANS

oraz jej wplątni w Jablonowie
grudnia 1931 r.

Stan bierny:

Kapitał Zakładowy	5.000,00
Fundusz rezerwowy	210.000,—
Fundusz rezerwy specjalnej	46.205,62
Wkłady oszczędnościowe	686.431,76
Wierzyciele w rachunku bieżącym	4.169,55
Redyskont weksli	382.512,50
Kredyty udzielone Kasie	324.235,—
Różne	17.149,68
Rachunek Oddziału	33.807,36
Czysty zysk	10.064,83
	<hr/>
	1.719.576,30
Różni za inkaso	8.588,01
	<hr/>
	1.728.164,31 zł

I ZYSKÓW

oraz jej wplątni w Jablonowie na dzień 31. grudnia 1931 r.

Z y s k i:

Procenty i prowizje pobrane	199.881,40
Różne	122,02
	<hr/>
	200.003,42 zł



VIII. MAJĄTEK

Inwentarz stanu majątkowego

STAN CZYNNY

Grupa	Pozycja	A K T Y W A	W a r t o ść	
			Suma pozycji zł	Suma grup zł
I		Nieruchomości		
	1	Budowle	408.350,—	—
	2	Place zabudowane	112.500,—	—
	3	Place budowlane niezabudowane . .	—	—
	4	Parki	2.000,—	—
	5	Inne grunty	—	422.850,—
II		Inwestycje w budowie	—	—
III		Ruchomości		
	1	Inwentarz biurowy	48.875,—	—
	2	Inwentarz szos (wały, narzędzia i wóz mieszkalny	62.800,—	—
	3	Samochód, rowery itp.	19.700,—	—
	4	Inwentarz i meble lecznicy powia- towej	50.000,—	181.375,—
IV		Aktywa przedsiębiorstw komunalnych		
	1	Fundusze rezerwowe Komunaln. Kasy Oszczędności pow. brodnickiego . .	107.698,03	107.698,03
V		Aktywa fundacyj	—	—
VI		Materiały i zapasy	—	—
VII		Lokaty		
	1	Papiery wartościowe	18.300,—	18.300,—
VIII		Sumy komunalne w kasach innych Zw. Ko- mun. oraz Kasach Skarbowych	—	—
IX		Zaległości budżetowe czynne	140.312,—	140.312,—
X		Pozostałości czynne na rach. bież. w inst. finansowych	—	—
XI		Kasa	114.709,81	114.709,81
XII		Inne aktywa:		
		Zaliczki zwrotne	77.542,02	77.542,02
XIII		Depozyty walorowe	—	—
XIV		Niedobór budżetowy	—	—
Suma stanu czynnego:				1.062.786,86

P O W I A T U

sporządzony po dzień 31. III. 1930 r.

STAN BIERNY :

Grupa	Pozycja	P A S Y W A	W a r t o ś ć	
			Suma pozycji zł	Suma grup zł
I		Długi długoterminowe	176.178,78	176.178,78
II		Pasywa przedsiębiorstw komunalnych	—	—
III		Pasywa fundacyj	—	—
IV		Długi krótkoterminowe	174.890,75	174.890,75
V		Sumy przechodnie	47.812,46	47.812,46
VI		Zaległości budżetowe bierne	—	—
VII		Fundusze specjalne	—	—
VIII		Inne pasywa	—	—
IX		Deponenci	2.100,02	2.100,02
X		Majątek Związku Komunalnego	529.044,25	529.044,25
XI		Nadwyżka budżetowa	132.760,60	132.760,60
Suma stanu biernego:				1,062.786,86

MAJĄTEK

STAN CZYNNY:

Inwentarz stanu majątkowego

Grupa	Pozycja	A K T Y W A	W a r t o ś ć	
			Suma pozycji zł	Suma grup zł
I		Nieruchomości:		
	1	Budowle	408.350,—	—
	2	Place zabudowane	12.500,—	—
	3	Place budowlane niezabudowane	—	—
	4	Parki	2.000,—	—
	5	Inne grunty	—	422.850,—
II		Inwestycje w budowie	—	—
III		Ruchomości:		
	1	Inwentarz biurowy	50.150,—	—
	2	Inwentarz szos (wały, narzędzia i wóz mieszkalny)	102.800,—	—
	3	Samochód, rowery itp.	19.700,—	—
	4	Inwentarz i meble lecznicy powiatowej	50.000,—	222.650,—
IV		Aktywa przedsiębiorstw komunalnych:		
	1	Fundusz rezerwowy Komunaln. Kasy Oszczędności powiatu brodnickiego	140.031,05	140 031,05
V		Aktywa fundacyj	—	—
VI		Materiały i zapasy	—	—
VII		Lokaty:		
	1	Papiery wartościowe	22.511,94	22.511,94
VIII		Sumy komunalne w Kasach innych Związków Komunalnych oraz Ka- sach Skarbowych	371.642,67	—
IX		Zaległości budżetowe czynne	—	371.642,67
X		Pozostałość czynna na rach. bież. w inst. finansowych	3.265,39	3.265,39
XI		Kasa	25.473,60	25.473,60
XII		Inne aktywa	—	—
XIII		Zaliczki zwrotne	122.714,16	122.714,16
XIV		Depozyty walorowe	8.307,70	8.307,70
		Niedobór budżetowy	—	—
		Suma stanu czynnego:	—	1.339.446,51

POWIATU

sporządzony po dzień 31. III. 31. r.

STAN BIERNY:

Grupa	Pozycja	P A S Y W A	W a r t o ś ć	
			Suma pozycji zł	Suma grup zł
I		Długi długoterminowe	171.765,16	171.765,16
II		Pasywa przedsiębiorstw komunalnych	—	—
III		Pasywa fundacyj	—	—
IV		Długi krótkoterminowe	235.435,95	235.435,95
V		Sumy przechodnie	122.028,65	122.028,65
VI		Zaległości budżetowe bierne	50.686,86	50.686,86
VII		Fundusze specjalne	—	—
VIII		Inne pasywa	—	—
IX		Deponenci	8.307,70	8.307,70
X		Majątek związku komunalnego	636.277,83	636.277,83
XI		Nadwyżka budżetowa	114.944,36	114.944,36
		Suma stanu biernego	—	1,339.446,51

MAJĄTEK

STAN CZYNNY:

Inwentarz stanu majątkowego

Grupa	Pozycja	A K T Y W A	W a r t o ś ć	
			Suma pozycji zł gr	Suma grup zł gr
I		Nieruchomości:		
	1	Budowle	408.300,—	—
	2	Place zabudowane	12.500,—	—
	3	Place budowlane i niezabudowane	—	—
	4	Parki	2.000,—	—
	5	Inne grunta	—	422.850,—
II		Inwestycje w budowie	—	—
III		Ruchomości		
	1	Inwentarz biurowy	50.150,—	—
	2	Inwentarz szos (wały, narzędzia, wóz mieszkalny itp.)	105.300,—	—
	3	Samochód, rowery itp.	19.700,—	—
	4	Inwentarz i meble lecznicy powia- towej	50.000,—	225.150,—
IV		Aktywa przedsiębiorstw komunalnych	—	—
V		Aktywa fundacyj	—	—
VI		Materiały i zapasy	—	—
VII		Lokaty		
	1	Papiery wartościowe	24.511,94	24.511,94
VIII		Sumy komunalne w Kasach innych Zw. Kom. oraz Kasach Skarbowych	—	—
IX		Zaległości budżetowe czynne	376.425,22	376.425,22
X		Pozostałości czynne na rach. bież. w inst. finansowych	13.092,11	13.092,11
XI		Kasa	32.868,69	32.868,69
XII		Inne aktywa		
		Zaliczki zwrotne	129.768,20	129.768,20
XIII		Depozyty walorowe	8.257,11	8.257,11
XIV		Niedobór budżetowy	—	—
		Suma stanu czynnego:		1.232.923,27

POWIATU

sporządzony po dzień 31. III. 1932 r.

STAN BIERNY:

Grupa	Pozycja	P A S Y W A	W a r t o ś ć	
			Suma pozycji zł gr	Suma grup zł gr
I		Długi długoterminowe	165.682,34	165.682,34
II		Pasywa przedsiębiorstw komunalnych	—	—
III		Pasywa fundacyj	—	—
IV		Długi krótkoterminowe	202.255,84	202.255,84
V		Sumy przechodnie	161.630,53	161.630,53
VI		Zaległości budżetowe bierne	59.380,98	59.380,98
VII		Fundusze specjalne	—	—
VIII		Inne pasywa	7.088,91	7.088,91
IX		Deponenci	8.257,11	8.257,11
X		Majątek Związku Komunalnego	506.831,60	506.831,60
XI		Nadwyżka budżetowa	121.797,96	121.797,96
Suma stanu biernego				1.232.923,27

IX. Podatki powiatowe za rok 1929/30.

A. Podatki Samoistne.

Rodzaj podatku	Wymiar	Umorzono	Wpływ	Zaległość
Od polowania:				
a) obszary dworskie	1.979,19	43,94	3.339,44	251,80
b) lasy państwowe	1.655,99	—	—	—
od psów	5.306,—	22,—	5.149,—	135,—
od zbytku	9.345,—	65,—	8.690,—	590,—
drogowy	163.891,29	11,80	149.800,32	14.079,17
od budynków mieszkaln. na obsz. gmin wiejsk.	27.156,88	—	24.481,68	2.675,20
opłata od umów	36.469,41	420,—	33.121,74	2.927,67
Razem:	245.803,76	562,74	224.582,18	20.658,84

B. Dodatki i udziały do podatków państwowych.

Rodzaj podatku	Wymiar	Umorzono	Wpływ	Zaległość
Gruntowy dodatkowy	69.339,39	11,10	59.506,81	9.821,48
Dochodowy 4—5% dodatkowo	280.341,89	17.216,13	208.221,10	54.904,66
Przemysłowy	21.826,63	—	21.826,63	—
Od patentów na wyrób i sprze- daż trunków	6.355,05	—	6.355,05	—
Od spożycia i zużycia	23.924,50	—	23.924,50	—
15% udział w podatku doch.	38.905,97	—	38.905,97	—
Razem:	440.693,43	17.227,23	358.740,06	64.726,14

X	Pozostałości czynne na rach. biż. w inst. finansowych		13.092,11	3.092,11
XI	Kasa		32.868,69	32.868,69
XII	Inne aktywa			
	Zaliczki zwrotne		129.768,20	129.768,20
XIII	Depozyty walorowe		8.257,11	8.257,11
XIV	Niedobór budżetowy			
	Suma stanów czynnych i biż. w inst. finansowych		1.332.923,27	1.332.923,27

Podatki powiatowe za rok 1930/31.

A. Podatki samcistne.

Rodzaj podatku	Wymiar	Umorzono	Wpływ	Zaległość
Od polowania:				
a) obszary dworskie	1.979,19	43,94	2.578,72	634,57
b) lasy państwowe	1.378,04	—	—	—
od psów	10.547,—	3.937,—	3.640,—	2.970,—
od zbytku	11.800,—	415,50	9.327,—	2.057,50
drogowy	173.210,87	444,93	137.964,43	34.801,51
od budynków miesz. na obsz. gmin wiejskich	25.303,64	20,80	23.480,24	1.802,60
opłata od umów	32.912,83	233,20	19.672,07	13.007,56
Razem:	257.131,57	5.095,37	196.762,46	55.273,74

B. Dodatki i udziały do podatków państwowych.

Rodzaj podatku	Wymiar	Umorzono	Wpływ	Zaległość
Gruntowy dodatkowy	69.259,50	—	60.020,91	9.238,59
Dochodowy 4—5%	207.670,—	17.134,62	108.796,24	81.739,16
Przemysłowy	17.217,68	—	17.217,68	—
Od patentów na wyrób i sprze- dż trunków	6.528,28	—	6.528,28	—
Od spożycia i zużycia	15.813,40	—	15.813,40	—
15% udział w podatku dochod.	35.212,14	—	35.212,14	—
Razem:	351.701,02	17.134,62	243.588,65	90.977,75

Drugi powiatowe:

- Wrocław — Karzowo do gr. pow. wabrzeskiego.
- Placoty — Wabrzeska gr. pow.
- Kawki — Niszewieć.
- Pazuki — Puła Dąbrówka.
- Placoty — Kruszyny — Mileczawy.
- Kruszyny — Brudzawy.
- Jabłonowo — Lemberg.
- Jabłonowo — Budziszewo.
- Jabłonowo — Nowy Młyn.
- Jabłonowo — Góra — Zbiczno nadleśnictwa.
- Piecowo — Buk Góra.

Podatki powiatowe za rok 1931/32.

A. Podatki samoistne.

Rodzaj podatku	Wymiar	Umorzono	Wpływ	Zaległość
Od polowania:				
a) obszary dworskie	1.957,03	—	2.224,43	897,58
b) lasy państwowe	1.164,98	—	—	—
od psów	4.710,—	680,—	1.180,—	2.850,—
od zbytku	7.545,—	219,60	5.375,40	1.950,—
drogowy	183.396,19	612,75	137.367,38	45.416,06
od budynków mieszk. na obsz. gmin wiejskich	25.992,80	31,40	23.399,—	2.562,40
opłata od umów	26.189,73	88,89	19.285,49	6.842,35
Razem:	250.875,73	1.632,64	188.804,70	60.518,39

B. Dodatki i udziały do podatków państwowych.

Rodzaj podatku	Wymiar	Umorzono	Wpływ	Zaległość
Gruntowy dodatkowy	74.151,18	533,—	59.034,68	14.583,50
Dochodowy 4—5%	134.604,65	11.341,91	58.864,56	64.389,18
Przemysłowy	13.993,18	—	13.993,18	—
Od patentów na wyrób i sprze- daż trunków	4.772,71	—	4.772,71	—
Od spożycia i zużycia	13.187,08	—	13.187,08	—
15% udział w podatku dochod.	19.822,29	—	19.822,29	—
Razem:	260.531,09	11.874,91	169.674,50	78.981,68

X. Administracja drogowa

A. Zarząd dróg bitych w powiecie:

- 1) Budowniczy powiatowy inż. Zalewski do 15. VI. 1929 r.
inż. Czachart od 25. VI. 1929 do 30. XI. 1931 r.
Stanowisko bud. pow. nie zajęte od 1. XII. 1931 r. do 31. III. 1932 r.
- 2) sekretarz działu drogowego Balcerowicz.
- 3) str. drogomistrz Degner — Lembarg.
- 4) drogomistrz Jaworski — Jabłonowo
- 5) „ Starogarski — Szabda
- 6) „ Kwiatkowski — Brodnica
- 7) „ Żołnowski — Grażawy
- 8) „ Różyński — Lidzbark
- 9) a) do 1. IV. 1930 r. 56 droźników. Każdy droźnik utrzymywał odcinek szosy o długości od 4 do 6 km.
- 9) b) od 1. IV. 1930 r. — 13 droźników i 3 kolony robocze (kolona robocza składa się z 7 ludzi robotników + dozorca drogomistrz + 1 szofer + samochód półciężarowy).

Reorganizacja niższej służby drogowej wprowadzona została celem jaknajwiększego wykorzystania pracy robotników. Do kolon roboczych należało ciągłe łatanie, zwirowanie powłoki i obcinanie bankietów, kopanie rowów. Droźnicy mieli przydzielone odcinki o długości od 20 do 30 km., powinnością droźnika na oddanym mu odcinku była naprawa drobna: zwirowanie, odnowienie jezdni, przycinanie bankietów, usuwanie chwastów w rowach, usuwanie ciał obcych na jezdni.

Kolony robocze pod nadzorem drogomistrza w pracy okazały się wydawniejsze od niedozorowanych droźników. Możliwość podwiezienia w każdym czasie na miejsce robót kamienia, żwiru, piasku wpływały na szybkość i wydajność pracy. Nadzór drogomistrza na jakość wykonania.

B. Szosy.

Powiat posiada:

a) dróg państwowych	53,468 km.
b) dróg wojewódzkich	72,162 km.
c) dróg powiatowych	177,042 km.
razem:	<u>302,672 km.</u>

Drogi państwowe:

Działdowska gr. — Wlewsk — Boleszyn do gr. pow. lubawskiego, Golub — Brodnica — Nowemiasto na przestrzeni od gr. pow. wąbrzeskiego do gr. pow. lubawskiego.

Drogi wojewódzkie:

Brodnica — Wlewsk
Brodnica — Pisak
Szabda — Jabłonowo do gr. pow. grudziądzkiego
Jabłonowo — Mały Rywałd do gr. pow. lubawskiego,
Lidzbark — lubawska gr. pow. (droga powiatowa przemianowana na drogę wojewódzką),

Drogi powiatowe:

Wrocki — Karczewo do gr. pow. wąbrzeskiego.
Płachoty — Wąbrzeska gr. pow.
Kawki — Nieżywieć,
Pasiaki — Pusta Dąbrówka,
Płachoty — Kruszyny — Mileszewy,
Kruszyny — Brudzawy,
Jabłonowo — Lembarg,
Jabłonowo — Budziszewo,
Jabłonowo — Nowy Młyn,
Jabłonowo — Góral — Zbiczno nadleśnictwo.
Piecewo — Buk Góral,

Mileszewy — Konojady las,
Wichulec — Najmowo — Zbiczno,
Drużyny — Zgniłobloty,
Zgniłobloty — Bobrowo,
Szabda — Mszano,
Brodnica — Zbiczno do gr. pow. lubawskiego.
Jajkowo — Pokrzydowo,
Tarnówko — Przydatki,
Brodnica — Sobiesierzno,
Gortatowo — Dzierzno,
Cieleća — Komorowo,
Bartniczka — Górzno Karw,
Górzno — Wapionka,
Górzno — Nowyświat,
Leżno — Gutowo,
Gutowo — Bryńsk,
Lidzbark — Nowy Zieluń,
Lidzbark — Wąpiersk,
Słup — Augustowo,
Radoszki dworzec — Radoszki wieś.

W roku 1929/30 podzielono szosy na 6 obwodów i przydzielono:

- 1) star. drogom. Degnerowi z siedzibą w Lembargu szosy:
Wichulec — Najmowo — Zbiczno, Wichulec — Mileszewy, Mileszewy — Dąbrówka, Kru-
szyny — Brudzawy, Lembarg — Bukowiec = ogółem 32 km.
- 2) drogom. Jaworskiemu z siedzibą w Jabłonowie szosy:
Bukowiec — Jabłonowo, Jabłonowo — Mały Rywałd, Jabłonowo — Budziszewo, Jabłonowo
— Nowy Młyn, Jabłonowo — Góral — Zbiczno nadleśnictwo, Mileszewy — Konojady-Las,
Piecewo — Buk Góral, = ogółem 43 km.
- 3) drogom. Starogarskiemu z siedzibą w Szabdzie szosy:
Brodnica — Wichulec, Szabda — Karczewo, Szabda — Mszano, Drużyny — Zgniłobloty, Bo-
browo, Pasiaki — Pusta Dąbrówka, Płachoty — Wąbrzeska gr. Płachoty — Dąbrówka, Kaw-
ki — Nieżywieć, Wrocki — Wąbrzeska gr. = ogółem 59 km.
- 4) drogom. Kwiatkowskiemu z siedzibą w Brodnicy szosy:
Brodnica — Ciche, Brodnica — Lubawska gr., Jajkowo — Pokrzydowo, Brodnica — Pisiak,
Brodnica — Sobiesierzno, Gordatowo — Dzierzno, Tarnówko — Przydatki = ogółem 55 km.
- 5) drogom. Żołnowskiemu z siedzibą w Grażawach szosy:
Brodnica — Wleusk, Cieleća — Komorowo, Bartniczka — Górzno, Karw, Górzno — Nowy
Świat, Górzno — Wapionka, Gutowo — Bryńsk, Gutowo — Leżno, Leżno — Augustowo,
Bartniczka — Radoszki = ogółem 66 km.
- 6) drogom. Różyńskiemu z siedzibą w Lidzbarku szosy:
Leżno — Słup, Działdowska gr. — Boleszyn, Lidzbark — Nowy Zieluń, Lidzbark — Wą-
piersk, Lidzbark — Lubawska gr. = ogółem 47 km.

Od r. 1930/31 podzielono szosy na 3 obwody i przydzielono:

- 1) drogom. Jaworskiemu 1 kolonę roboczą, którą dozoruje drogom. Żołnowski i szosy:
Szabda — Jabłonowo do gr. pow. grudziądzkiego, Wichulec — Zbiczno, Konojady-Las, Ja-
błonowo — Mały Rywałd, Jabłonowo — Nowy Młyn, Jabłonowo — Budziszewo, Jabłonowo
— Lembarg, Mileszewy — Kruksyny — Płachoty, Kruksyny — Brudzawy, Kawki — Nieży-
wieć, Płachoty — Wąbrzeska gr. = ogółem 96 km.
- 2) drogom. Starogarskiemu 1 kolonę roboczą, którą dozoruje drogom. Kwiatkowski i szosy:
Golub — Brodnica — Nowemiasto, Wrocki — Karczewo, Pasiaki — Pusta Dąbrówka, Dru-
żyny — Zgniłobloty — Bobrowo, Szabda — Mszano, Brodnica — Ciche, Jajkowo — Po-
krzydowo, Brodnica — Pisiak, Tarnówko — Przydatki, Brodnica — Sobiesierzno, Gortato-
wo — Dzierzno, Brodnica — Grażawy, Cieleća — Komorowo, = ogółem 112 km.
- 3) drogom. Różyńskiemu 1 kolonę roboczą którą dozoruje dozorca Jurkiewicz i szosy:
Grażawy — Wleusk, Bartniczka — Górzno, Karw, Górzno — Wapionka, Górzno — Nowy
Świat, Bartniczka — Radoszki, Gutowo — Bryńsk, Gutowo — Leżno, Słup — Augustowo,
Działdowska gr. — Boleszyn, Lidzbark — Lubawska gr., Lidzbark — Nowy Zieluń, Lidzbark
— Wąpiersk = ogółem 94 km.

Konserwacja dróg bitych.

Na utrzymanie szos wstawiono do budżetu:

na okres budż. 1929/30	370.131,35 zł.
do budż. dodatk.	37.000,— zł.
razem:	407.131,35 zł.
na okres budż. 1930/31	384.771,56 zł.
na okres budż. 1931/32	320.440,— zł.

Z powyższych kwot wydano:	1929/30	1930/31	1931/32
Na utrzymanie Zarządu drogowego	19 322,96	19.834,54	14.198,45
Na niższą służbę drogową	112.630,61	77.062,10	42.066,54
Na kamień na bruki	9.465,01	—	13.549,25
Na gotowy tłuczeń	58.045,16	111.656,61	61.771,04
Na żwir	36.059,08	28.780,75	19.360,04
Na drobne naprawy i łatanie	7.980,65	18.667,83	25.798,03
Na oczyszczenie jezdni, pogłębienie rowów itd.	36.632,03	8.552,49	43.249,28
Na pogrubienie jezdni 8,8 km.	27.304,97	—	—
Na pogrubienie jezdni 17,736 km.	—	53.171,21	—
Na pogrubienie jezdni 10,0 km.	—	—	30.269,77
Na wybrukowanie jezdni 10.095 m ²	42.903,49	—	—
Na wybrukowanie jezdni 341 m ²	—	229,78	—
Na wybrukowanie jezdni 2975,5 m ²	—	—	5.361,03
Na naprawę mostów i przepustów	1.085,42	2.557,62	—
Na zadrzewienie	994,80	—	—
Na znaki drogowe	4.806,97	252,95	—
Na kupno i naprawę narzędzi drogowych	28.746,27	15.131,64	5.721,31
Na różne wydatki	20.043,45	44.231,66	5.723,07
Na utrzymanie dróg gminnych	—	2.057,76	3.385,15
Razem:	406.020,87	382.186,94	270.452,96

Ponadto zakupił Wydział Powiatowy z własnych funduszków w roku 1929 wał motorowy z rozrywaczem za cenę 56.140 zł. i 3 samochody półciężarowe za 37.473,60 zł.

Budowa nowych mostów.

Na drodze wojewódzkiej Brodnica — Wleusk w km. 15,4—15,5 na rzece Branicy został wybudowany w r. 1929 nowy most żelbetowy. Koszty budowy poniosło całkowicie Starostwo Krajowe Pomorskie w Toruniu.

Na budowę dróg bitych i na wydatki nadzwyczajne uchwalono w budżecie nadzwyczajnym na r. 1929/30 kwotę 125.000 zł., które Wydział Powiatowy uzyskać chciał przez zaciągnięcie pożyczki, lecz pomimo starań żadna instytucja finansowa kredytu tego nie udzieliła.

Dotacje:

W powyżej wymienionych wydatkach partycypowały Państwo na drogi państw. wzgl. Starostwo Krajowe na drogi wojewódzkie i powiatowe jak następuje:

	1929/30 zł	1930/31 zł	1931/32 zł
a) dotacje na drogi państwowe	77.431,—	58.350,—	38.000,—
b) dotacje na drogi wojewódzkie	84.678,59	80.539,80	75.718,—
c) dotacje na drogi powiatowe	16.817,—	16.817,—	6.726,80
Razem:	178.926,59	155.706,80	120.444,80

Dochody z dróg bitych.

Z sprzedaży owocu z drzew szosowych, trawy itp. drobne dochody.

Uzyskano	w roku 1929/30	2.308,35 zł
	„ 1930/31	4.352,60 zł.
	„ 1931/32	3.705,60 zł.

XI. Szpital Powiatowy

Stanowisko dyrektora szpitala powiatowego zajmuje od 1. 7. 27 r. lekarz med. p. Dr. Maćkowski z Brodnicy. Administrację szpitala wykonuje Wydział Powiatowy, a pielęgnacją chorych, prowadzeniem kuchni i gospodarstwa zajmują się siostry z domu Macierzystego Zgromadzenia SS. Służebniczek N. M. P. z Pleszewa.

W roku 1929/30 przyjęto do szpitala powiatowego:

na klasę I.	15 chorych
na klasę II.	83 chorych
na klasę III.	1024 chorych
razem:	1122 chorych

Na wymienioną liczbę przypada 1050 pacjentów z powiatu brodnickiego, 72 z innych powiatów.

Chorzy przebywali w szpitalu ogółem 20.860 dni. Na jednego chorego przypada przeciętnie 17 dni leczenia. Zabiegów operacyjnych wykonano 300. Taryfa opłat wynosiła oprócz lekarza, lekarstw, medykamentów itd. dla chorych:

klasy I. z powiatu	8,— zł.	z innych powiatów	9,— zł. dziennie
klasy II. z powiatu	6,— zł.	z innych powiatów	7,— zł. dziennie
klasy III. z powiatu	5,— zł.	z innych powiatów	5,50 zł. dziennie

Pow. Kasa Chorych płaciła za członków 2,50 zł. do 30. 7. 1929 r. a od 1. 8. 29 r. 5 zł. włącznie opatrunków, medykamentów itp. Za gminno ubogich pobierano 1 zł. za dzieci niżej lat 14 ²/₃ powyższej taryfy.

W roku 1930/31 przyjęto do szpitala powiatowego:

na klasę I.	4 chorych
na klasę II.	56 chorych
na klasę III.	670 chorych
razem:	730 chorych

Na wymienioną liczbę chorych przypada 684 pacjentów z powiatu brodnickiego, 46 z innych powiatów.

Chorzy przebywali w szpitalu ogółem 11573 dni. Na jednego chorego przypada przeciętnie 16 dni leczenia. Zabiegów operacyjnych wykonano 226 i liczne operacje z małej chirurgji.

Taryfa opłat włącznie lekarza, opatrunków, lekarstw itd. wynosiła dla chorych:

klasy I. z powiatu	20,— zł. dla wewnątrz. chorych:	24,— zł. dla chirurg. chor.
klasy II. z powiatu	12,— zł. dla wewnątrz. chorych:	14,40 zł. dla chirurg. chor.
klasy III. z powiatu	7,— zł. dla wewnątrz. chorych:	8,40 zł. dla chirurg. chor.
dla członków Kasy Chorych	5,— zł.	
dla gminno ubogich	5,— zł. dziennie,	za dzieci do lat 10 opłaca się połowę tak-

sy na wszystkich klasach.

W roku 1931/32 przyjęto do szpitala pow.:

na klasę I.	1 chorego
na klasę II.	41 chorych
na klasę III.	502 chorych
razem:	544 chorych

Na wymienioną liczbę przypada 510 pacjentów z powiatu brodnickiego, 34 z innych powiatów.

Chorzy przebywali w szpitalu ogółem 9591 dni, na jednego chorego przypada przeciętnie 17 dni leczenia. Zabiegów operacyjnych wykonano 331. Taryfa opłat jak w roku poprzednim.

Wobec ogólnego kryzysu finansowego i gospodarczego szpital zakupywał tylko najniezbędniejsze narzędzia chirurgiczne i sprzęty domowe, oraz dał wykonać tylko najpotrzebniejszy remont przy budynkach.

XII. Rozjemcy

Nr. bież.	Obwód rozjemcy	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania rozjemcy	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zastępcy
1	Wrocki	Antoni Dąbrowski — Wrocki	Józef Falkowski — Wrocki
2	Nieżywieć	Rozwadowski — Nieżywieć	Józef Linda — Nieżywieć
3	Lembarg	Aleksander Reszka — Kruszyny	Marjan Walczyk — Kruszyny
4	Bukowiec	Maks. Szóstakowski — Bukowiec	Adam Mysliński — Bukowiec
5	Gorzechówko	Anast. Karczewski — Gorzechówko	Jan Duszyński — Jabłonowo
6	Konojady	Franc. Przeperski — Konojady	Anast. Rudnicki — Konojady
7	Nowawieś	Leon Rumiński — Płowęż	Telesfor Pomykaj — Płowęż
8	Wądryń	Kazimierz Malinowski — Zgniłobłoty	Kaz. Maciejewski — Zgniłobłoty
9	Zbiczno Nadl.	Maks. Mączkowski — Zbiczno	Bol. Cichocki — Zbiczno
10	Karbowo	Jan Jelonek — Karbowo	Józef Czupryński — Karbowo
11	Małki	Walter Wilmański — Kawki	Wład. Łęgowski — Niewierz
12	Pokrzydowo	Jan Koszewski — Pokrzydowo	Aleks. Murawski — Kuligi
13	Gonczenica	Antoni Wiśniewski — Szczuka	Józef Przeczewski — Szczuka
14	Jastrzębie	Wal. Skonieczka — Jastrzębie	Józef Cieszyński — Jastrzębie
15	Michałowo	Teofil Gajdziewski — Michałowo	Jan Witulski — Łaszewo
16	Augustowo	Bron. Szulwic — Pol. Brzozie	Józef Prusak — Janówko
17	Boleszyn	Józef Zaleski — Boleszyn	Józef Karbowski W. Leżno
18	Gutowo	Walenty Wysocki — Radoszki	Roman Sosnowski Miesiączkowo
19	Bryńsk	Adam Przybyszewski — Bryńsk	Bron. Brzoskiewicz — Nosek
20	Lidzbark nadl.	Antoni Zawadzki — Klonowo	Jan Leśniewski — Klonowo
21	Jeleń	Jan Jankowski — Wąpiersk	Bron. Wolski — Wąpiersk
22	Jabłonowo	B. Barański wójt — Jabłonowo	Bernard Klabuhn — Jabłonowo
23	Ruda	J. Gołubski — Górzno	Franc. Szymański — Bryńsk

XIII. Położnictwo

W powiecie pracuje 22 akuszerki obwodowych i 5 wolno praktykujących i to w obwodzie:

Brodnica: Gerlachowa Elżbieta obwodowa akuszerka, zmarła 20. II. 30 r., Gąsiorowska Wanda obwodowa — Kłosińska Juljanna obwodowa — Kamanowa Ewa obwodowa — Szwarcowa Julja wolno praktykująca.

Lidzbark: Gąsiorowska Otylja, obwodowa — Bingerowa Juljanna, wolno prak. — Ligman Wiktorja, wolno prak.

Górzno: Trojanowska Marja, obwodowa — Jaguszewska Apolonja, wolno prakt.

Niewierz: Zdrojewska Marta, obwodowa

Jeleń: Karpińska Marta, obwodowa

Leżno: Jagielska Marta, obwodowa

Bryńsk: Kuberkowa Bronisława, obwodowa

Pol. Brzozie: Seroczyńska Konstancja, obwodowa

Grażawy: Wolska Aniela, obwodowa

Jastrzębie: Ziemai Marja, obwodowa

Nieżywieć: Piątkowska Marja, obwodowa

Lembarg: Kamprowska Rozalja, obwodowa — Lewandowska Leokadja, obwodowa.

Jabłonowo: Szlinter Marja, obwodowa, — Huth Augusta, obwodowa, Berendt Klara, wolno praktykująca.

Sumowo: Romanowska Bronisława, obwodowa.

Zbiczno: Laskowska Anna, obwodowa,

Pokrzydowo: Dąbrowska Konstancja, obwodowa.

Kawki: Fiałkowska Anna, obwodowa.

Wydział Powiatowy udziela akuszerkom obwodowym zapomogi w kwocie 100,— zł. rocznie, prócz tego gwarantuje im 50 porodów rocznie i dostarcza środki dezynfekcyjne, instrumenta i dzienniki.

W roku 1929/30 wydano na powyższy cel 4.034,66 zł.

W roku 1930/31 wydano na powyższy cel 3.807,89 zł.

W roku 1931/32 wydano na powyższy cel 3.361,67 zł.

XIV. Sprawozdanie z działalności Powiatowej Komisji Oświatowej

Praca społeczno-oświatowa w pierwszym dziesięcioleciu Niepodległości była prowadzona dorywczo — niesystematycznie. Z uznaniem należy podkreślić dużo dobrej woli i inicjatywy ze strony nauczycielstwa szkół powszechnych, które w miarę środków i sił rozwijało pracę kulturalno-oświatową w powierzonych sobie obwodach szkolnych. Nauczycielstwo samorzutnie organizowało kursy wieczorne dla młodzieży i rozwijało działalność oświatową na terenie związków i towarzystw. Dopiero w roku 1929 rozpoczęła się w powiecie brodnickim systematyczna i planowa praca w dziedzinie oświaty pozaszkolnej. Sejmik i Wydział Powiatowy, doceniając znaczenie oświaty pozaszkolnej, uchwała specjalny budżet na zakup książek do bibliotek ruchomych i na organizację kursów wieczorowych. Powstała Powiatowa Komisja Oświatowa na czele z p. Starostą jako przewodniczącym Wydziału Powiatowego. Na członków Powiatowej Komisji Oświatowej powołano pp.: Inspektora Szkolnego, przedstawiciela Sejmiku, przedstawicieli organizacji kulturalno-oświatowych, nauczycielstwa oraz pow. referenta oświatowego.

Działalność Powiatowej Komisji Oświatowej obejmowała następujące działy:

1. kursy wieczorowe,
2. świetlice,
3. bibliotekarstwo,
4. odczyty i referaty.

Kursy wieczorowe.

W okresie sprawozdawczym Komisja Oświatowa zorganizowała 38 kursów wieczorowych dla młodzieży dorastającej obojga płci. Kursy odbywały się w następujących miejscowościach: Bobrowo, Brudzawy, Drużyny, Grażawy, Jeleń, Kamień, Karbowo, Kolonja Bryńsk, Kruszyny, Lipowiec, Mięsiączkowo, Nowydwór, Pokrzydowo, Polskie Brzozie, Sugajno, Słup, Słozewy, Sumówko, Szczuka, Wleusk, Wichulec, Wąpiersk, Zaborowo, Zembrze, Mały Głębczek.

W 13 miejscowościach odbyły się kursy 1-szego i II-go stopnia, a w reszcie tylko I-go stopnia.

Praca na kursach trwała przez 5 miesięcy od 1 listopada do 31 marca. Naukę na kursach prowadzili nauczyciele miejscowych szkół, ucząc następujących przedmiotów: języka polskiego, rachunków z geometrią, geografii z nauką o Polsce współczesnej oraz nauki religii na tych kursach, gdzie miejscowemu duchowieństwu zezwalał na to czas i warunki.

Ogólna liczba słuchaczy na kursach wynosi 794, z czego 693 otrzymało świadectwa ukończenia kursu.

Pomoce naukowe na kursy: podręczniki, broszury, czasopisma zakupił Wydział Powiatowy.

Kursy wizytowali: z ramienia Wydziału Pow. p. Starosta Wimmer, z ramienia Kuratorjum p. radca Błażewski, Inspektor Szkolny; wielokrotnie odwiedzali kursy niektórzy członkowie Wydziału Pow. i Sejmiku, oraz wójtowie i sołtysi.

Większość słuchaczy na kursach stanowiła młodzież rolnicza (85%).

Świetlice.

Z inicjatywy Pow. Komisji Oświatowej, przy materialnem i fachowem jej współdziałaniu zorganizowano 8 świetlic w powiecie w następujących miejscowościach: Brodnica, Bobrowo, Dąbrówka, Górzno, Konojady, Sumówko, Świecie, Zaborowo.

W świetlicach odbywają się zebrania organizacji P. W. i W. F. i kulturalno-oświatowych.

Urozmaicone zajęcia świetlicowe chronią młodzież od złych wpływów karczm i cieszą się liczną frekwencją.

Stwierdzono, iż młodzież a nawet i starsi obywatele z ochotą przybywają do świetlicy na czytanie czasopism, książek, na śpiewy, odczyty, gry towarzyskie i zabawy.

O wysokich walorach wychowawczych świetlicy przekonano się w krótkim czasie we wszystkich miejscowościach.

Ostatnio wyczuwa się wyraźnie tendencję tworzenia świetlic ze strony zrzeszeń kulturalno-oświatowych.

Wszystkim zgłaszającym się organizacjom Pow. Komisja udzieliła fachowej rady i pomocy.

Bibliotekarstwo.

Niezależnie od T. C. L., którego liczba księgozbiorów oraz metody pracy nie mogły zaspokoić stale rosnących potrzeb w dziale oświaty pozaszkolnej — Komisja Oświatowa przystąpiła do zorganizowania własnej centrali bibliotecznej. Liczba książek nabytych oraz ofiarowanych przez hojnych obywateli wynosi około 1500.

Cały księgozbiór rozdzielono na 20 kompletów ruchomych. Biblioteczki przechowuje się w specjalnych szafkach, które po przeczytaniu przenosi się z jednej miejscowości do drugiej. W biblioteki zaopatruje się w pierwszym rzędzie kursy wieczorowe i świetlice.

Odczyty i referaty.

Zawsze aktualną i bardzo pożyteczną formą pracy oświatowej są odczyty i referaty z przeżroczami. Akcję odczytową prowadzono dość intensywnie i systematycznie przy pomocy specjalnie zorganizowanej sekcji prelegentów.

W sekcji prelegentów najofiarniej pracowało nauczycielstwo, zrzeszone w Związku Nauczycielstwa Polskiego.

W okresie sprawozdawczym wygłoszono 641 referatów i odczytów z przeżroczami.

Budżet.

Wszelkie wydatki rzeczowe na oświatę pozaszkolną (opłata prelegentów na kursach, zakup książek i podręczników, prenumerata czasopism itp.) zostały pokryte z działu VI. budżetu powiatowego w granicach uchwalonych kredytów.

XV. Opieka nad osobami ulokowanymi w krajowych zakładach psychiatrycznych, oraz w zakładach dla dzieci ociemniałych i głuchoniemych

W Zakładach Krajowych znajdowało się w roku sprawozdawczym:

	1929/30	1930/31	1931/32
W Zakładzie psychiatrycznym w Kccborowie	9 osób	10 osób	11 osób
ubyło	1 "	2 "	— "
przybyło	2 "	3 "	2 "
w Świeciu	21 osób	20 osób	20 osób
ubyło	5 "	5 "	6 "
przybyło	4 "	5 "	5 "
w Wejherowie	6 osób	5 osób	5 osób
ubyło	1 "	1 "	— "
przybyło	— "	1 "	— "
W Zakładzie dla głuchoniemych w Wejherowie	2 osoby	2 osoby	3 osoby
ubyło	1 "	— "	1 "
przybyło	1 "	1 "	1 "
W zakładzie dla niewidomych w Bydgoszczy	1 "	2 "	2 "
ubyło	— "	— "	1 "
przybyło	1 "	— "	— "

Koszty utrzymania jednej osoby wynoszą 1,80 zł. dziennie, z czego powiat opłaca stosownie do § 31a ustawy wykonawczej do ustawy o siedzibie zasiłkowej z 8. 3. 1871 r. $\frac{2}{3}$.

Zapomoga udzielona przez Wydział Powiatowy miejscowym związkom dla wspierania ubogich w roku:

1929/30 wynosi 18.934,75 zł.

1930/31 wynosi 19.032,25 zł.

1931/32 wynosi 18.661,61 zł.

70
365

XVI. Opieka Społeczna

Sprawowanie nadzoru nad sposobem opiekowania się ubogimi przez miejscowe związki dla wspierania ubogich, należy w obecnie panujących ciężkich warunkach życiowych do najtrudniejszych zadań.

Gminy miejskie, wiejskie i obszary dworskie jako miejscowe związki dla wspierania ubogich, starają się wszelkimi siłami odeprzeć wnioski ubogich i bezrobotnych o wsparcie i zapomogi. Liczne wnioski, zażalenia i prośby wystosowane do Wydziału Powiatowego o zapomogi i o wdrożenie postępowania po myśli § 41 ustawy o właściwości władz administracyjnych i administracyjno-sądowych z 1. 8. 1883 r. są najlepszym dowodem, iż liczba osób potrzebujących pomocy z środków publicznych coraz to silniej wzrasta.

Wydział Powiatowy mając tylko szczupłe fundusze do dyspozycji udzielił w roku sprawozdawczym 1929/30: 2.400,— zł. subwencji Sierocińcowi Parafj. w Brodnicy, 200 zł. Związkowi Inwalidów Wojennych w Brodnicy, 200 zł. Związkowi Inwalidów Ociemniałych w Bydgoszczy i 2.031,78 zł. do różnych zapomóg osobom znajdującym się przejściowo w stanie potrzebującym pomocy; razem 4.831,78 zł.

W roku sprawozdawczym 1930/31 wydatkował Wydział Powiatowy na ten cel ogółem 9.699,— zł. a w roku 1931/32 ogółem 7.634,93 zł.

Celem przyjscia z pomocą rzeszom bezrobotnym w porze zimowej roku 1931/32 powstały w powiecie w październiku 1931 r. Komitety do Spraw Bezrobocia. Komitety wystąpiły z apelem do społeczeństwa i rozpoczęły akcję zbiórkową.

Składano ofiary według możliwości, a rezultat tej samopomocy w naszym powiecie wykazał poważne cyfry. Zebrano różne naturalja od społeczeństwa

w wartości	6.658,26 zł.
wartość artykułów dostarczonych przez Nacz. Komitet	8.173,70 zł.
zebrana gotówka od społeczeństwa wynosi	13.479,60 zł.
od samorządów i Kas Oszczędności	23.179,02 zł.
subwencja Kasy Chorych, Wojewódzkiego Komitetu Woj.	5.680,— zł.

Ogółem zebrano gotówką i w naturaljach: 57.170,58 zł.

Komitety wydawały wsparcie wyłącznie za wykonywaną pracę a tylko wyjątkowo starcom, wdowom, niezdolnym i chorym zapomogi bez odrobienia.

Wartość otrzymanego wsparcia wynosiła przeciętnie 5 zł. na osobę, co dla rodziny składającej się np. z 5 osób, tworzyło 25 zł. miesięcznie. W szkołach dożywiano około 450 dzieci bezrobotnych miesięcznie, wydawano im kawę, herbatę, mleko, kakao, chleb i bułki.

XVII. Bezpieczeństwo Publiczne

Dzięki uchwalonej przez Sejmik Powiatowy subwencji na akcję przeciwpożarniczą, zdołano zorganizować w ciągu roku 1929/30 — 15 a w roku 1930/31 — 10 nowych straży pożarnych wiejskich i wyposażyc je w najniezbędniejsze przybory pożarnicze. W roku sprawozdawczym 1929/30 wydano na subwencję, wynagrodzenia, zakup narzędzi, na rozjazdy instruktora pożarniczego itd. 6.414,22 zł.

w roku 1930/31 na ten sam cel 3.427,05 zł.

w roku 1931/32 na ten sam cel 1.378,40 zł.

XVIII. Administracja wiejska

Stan liczebny gmin wiejskich i obszarów dworskich nie zmienił się w stosunku do ubiegłych lat sprawozdawczych, a zatem wynosił 98 gmin wiejskich i 46 obszarów dworskich. Położenie gospodarsze gmin wiejskich na ogół nie uległo zmianie w stosunku do lat poprzednich; spotęgowały się jedynie w latach sprawozdawczych trudności natury finansowej, które swe podłoże miały w ogólnie światowym kryzysie gospodarczym, który w nader dotkliwy sposób dotknął szczególnie rolników tj. klasę społeczną, będącą prawie że wyłącznym płatnikiem podatków komunalno-gminnych, co siłą faktu osłabiło siłę podatkową gmin wiejskich w ogólności i pociągnęło za sobą kompresję dochodów budżetowych.

W przeciwstawieniu do faktu zmniejszenia się w latach sprawozdawczych dochodów budżetowych gminnych, rozchody budżetowe miast zmniejszeniu uległy w poważnej ilości gmin zwykle, co spowodowane zostało zwiększeniem się wydatków na cele opieki społecznej i utrzymanie szkolnictwa powszechnego.

Wzrost wydatków na cele opieki społecznej również spowodowany został kryzysem gospodarczym, wskutek którego zdolni nawet do pracy ludzie dla braku pracy zapełniali szeregi bezrobotnych i korzystać musieli z funduszy opieki społecznej gmin wiejskich.

W tym stanie rzeczy położenie gospodarcze gmin wiejskich było w latach sprawozdawczych nader trudne; budżety gminne prawie że w wszystkich gminach — za wyjątkiem kilku gmin posiadających majątek komunalny — były deficytowe, które deficyty pokrywał częściowo Wydział Powiatowy, u-

dzielając gminom niezamożnym subwencje; w przeważnej jednak mierze niedobór ten pokrywali mieszkańcy drogą opodatkowania się na rzecz gminy.

Oczekiwany przez związki komunalne — gminne, projektowany już od szeregu lat, podatek wyrównawczy został ostatecznie wprowadzony w życie ustawą z dnia 20. III. 31 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich. Ustawa ta jednak nie rozwiązała kwestji niedoborów budżetowych z uwagi na niskie stawki podatku wyrównawczego, ustalone dla gmin wiejskich położonych na terenie Ziemi Zachodnich. Jedynie dzięki wysokiego zrozumienia doniosłości gospodarki gminnej przez ludność gmin wiejskich kwestję niedoboru budżetowego rok rocznie rozwiązuje się przez pobieranie dobrowolnych datków gminnych od płatników. Ludność gmin wiejskich jakkolwiek znajduje się od szeregu lat w trudnym położeniu gospodarczym, w latach sprawozdawczych kontynuowała akcję dobrowolnego opodatkowania się.

Wątpliwem jest tylko, jak kwestję niedoborów budżetowych w gminach wiejskich wypadnie rozwiązać w przyszłości, gdyż, w związku z trwającym w dalszym ciągu kryzysem gospodarczym, coraz częściej wyczuwać można niechęć ludności do dobrowolnego opodatkowania się.

XIX. Urzędy

A. Wójtostwa.

Nr. b.	Obwód wójtowski	Nazwisko wójta	Nazwisko zastępcy wójta	Kto sprawuje urząd
1	Wrocki	Andrzej Rzycki — Pusta Dąbrówka	Władysław Dominiczak Cieszyn	Wójt Andrzej Rzycki
2	Nieżywiec	Bron. Jaranowski — Nieżywiec	Robert Wierzchowski — Nieżywiec	wójt Jaranowski
3	Lembarg	Al. Balcerowicz — Gólkowko	Feliks Gołębiowski — Brudzawy	wójt Balcerowicz, Gólkowsko
4	Bukowiec	Józef Mossakowski — Jaguszewice	—	wójt Mossakowski
5	Konojady	Anastazy Rudnicki Konojady	Andrzej Trojanowski — Konojady	wójt Rudnicki
6	Gorzechówko	—	Jan Czechowski — Lembarg	zast. wójta
7	Nowawies	Zygmunt Roman — Płowężek	Jan Kurowski — Buk-Górale	wójt Roman
8	Zbiczno	Maks. Mączkowski — Zbiczno	Bol. Cichocki — Zbiczno	wójt Mączkowski
9	Sumowo	Kanut Landowski — Sumowo	Walerjan Robaczewski — Sumowo	wójt Landowski
10	Małki	Jan Stachowski — Wy-mokłe	Michał Nowak — Tylice	wójt Stachowski
11	Brodnica-wieś	Stanisław Wawrowski — Mszano	Jan Łęgowski — Szabda	wójt Wawrowski
12	Karbowo	Jan Kernstein — Karbowo	Alojzy Zedlewski — Karbowo	wójt Kernstein
13	Pokrzydowo	Feliks Dzięgielewski — Bachotek	—	wójt Dzięgielewski
14	Gorczenica	Franciszek Borkowski — Gorczenica	—	wójt Fr. Borkowski
15	Jastrzębie	Izydor Balcerowicz — Gólkowko	—	wójt Balcerowicz
16	Michałowo	Józef Wiśniewski — Grażawy	Stefan Maciejewski — Cieleta	wójt Wiśniewski

Nr. b.	Obwód wójtostwa	Nazwisko wójta	Nazwisko zastępcy wójta	Kto sprawuje urząd
17	Augustowo	Bronisław Szulwic — Pol. Brzozie	Józef Prusak — Janówko	wójt Szulwic
18	Boleszyn	Jan Grajewski — Słup	Edmund Truszczyński — Kowaliki	wójt Grajewski
19	Wleusk	Stefan Różycki — Wleusk	Jakób Nagórski — Wleusk	wójt Różycki
20	Gutowo	Stefan Piński — Mie- siączkewo	Dyonizy Malinowski — Samin	wójt Piński
21	Ruda	Franciszek Haszkiewicz — Ruda	Konstanty Sosnowski — Ruda	wójt Haszkiewicz
22	Bobrowo	Eugenjusz Zumbach — Bobrowo	Marjan Krzyżykowski — Zgnitobłoty	wójt Zumbach
23	Grzybno	Zygmunt Karwat — Wichulec	Fr. Kwiatkowski — Wi- chulec	wójt Karwat
24	Bryńsk	Bronisław Brzoskiewicz — Nosek	Aleks. Figurski — Kol. Bryńsk	wójt Brzoskiewicz
25	Lidzbark nadl.	Ignacy Czajkowski — Bełk	Anastazy Łozewicz — Nowydwór	wójt Czajkowski
26	Jeleni	Jan Jankowski — Wą- piersk	—	wójt Jankowski
27	Cibórz	Ignacy Mieczkowski — Cibórz	Edmund Bałachowski — Cibórz	wójt Mieczkowski
28	Jabłonowo	Władysław Barański — Jabłonowo	Juljan Lukrawski — Jabłonowo	wójt Barański

Tytułem dotacji wójtowskiej wypłacił Wydział Powiatowy wójtom z funduszków powiatowych 0,10 zł. od jednej duszy, w zamian dotacji państwowej przekazanej przez Pomorski Urząd Wojewódzki. Gminy wiejskie płacą na rzecz urzędów wójtowskich 35 groszy od duszy.

W ciągu lat sprawozdawczych zaszły na stanowiskach wójtów następujące zmiany personalne:

Zmarli:

wójt na obwód Nowawieś Zygmunt Roman z Płowęża,
wójt na obwód Pokrzydowo Feliks Dziegielewski z Bachotka,
wójt na obwód Bobrowo Eugenjusz Zumbach z Bobrowa.

Opuścili swe stanowiska:

wójt na obwód Iembarg Leon Piotrowski, wyprowadzając się z obwodu,
wójt na obwód Bukowiec Józef Mossakowski, wyprowadzając się z powiatu,
wójt na obwód Sumowo Kanut Landowski, wyprowadzając się z obwodu,
wójt Jan Stachowski z Wymokłogo, wyprowadzając się z powiatu.

Mianowani w ciągu lat sprawozdawczych:

Jan Dembek, rolnik z Szczepanek wójtem na obwód Iembarg,
Ildefons Cieszyński kierownik szkoły w Bukówcu, wójtem na obwód Bukowiec.

XX. Urzędy Stanu Cywilnego

Nr. b.	Obwód urzędu stanu cywilnego	Urzędnik stanu cywilnego	I. Zastępca	II. Zastępca
1	Jabłonowo	Barański — Jabłonowo	Sarnowski — Jabłonowo	—
2	Michałow	Oźga — Michałow	Małachowski — Michałow	Falkowski — Michałow
3	Zbiczno	Mączkowski — Zbiczno	Cichoński — Zbiczno	—
4	Bobrowo	—	Held — Zgniłobłoty	—
5	Brodnica-wieś	Nawacki — Mszano	—	—
6	Gutowo	Beuth — Radoszki	Piński — Miesiączkowo	—
7	Karbowo	Bloch — Żmijewo	Michalski — Żmijewo	Gorzyński — Radoszki
8	Augustowo	Szulwic — Pol. Brzozie	Prusak — Janówko	—
9	Gorczenica	Wiśniewski — Szczuka	—	Górny — Szczuka
10	Wrocki	Kukawka — Wrocki	Słomczewski — Wrocki	Burczyński — Wrocki
11	Małki	Stachowski — Wymokłe	Szymański — Ch. Budy	Nowak — Tylice
12	Ruda	Golubski — Górzno	Haszkiewicz — Ruda	Berent — Górzno
13	Jastrzębie	—	Skonieczka — Jastrzębie	Wiłkiewicz — Jastrzębie
14	Nieżywieć	Beyer — Nieżywieć	Los — Nieżywieć	Markowski — Nieżywieć
15	Cibórz	Mieczkowski — Cibórz	Bałachowski — Cibórz	Strożyński — Cibórz
16	Wlews	Nagórski — Wlews	Derkowski — Wlews	Klimek — Wlews
17	Gorzechówko	Barański — Jabłonowo	Malicki — Piecwo	Cieszyński — Jabłonowo
18	Konojady	Urbański — Konojady	Olszewski — Górale	Jaranowski — Konojady
19	Boleszyn	Krebs — Boleszyn	Mączkowski — M. Leźno	Laskowski — Zembrze
20	Nowawieś	Beng — Płowęż	Tycznowski — Płowęż	—
21	Lembarg	Reszke — Kruszyn	Rynkowski — Kruszyny	Śmiechowski — Kruszyny
22	Pokrzydowo	Ceraficki — Pokrzydowo	—	Koszewski — Pokrzydowo
23	Sumowo	Landowski — Sumowo	—	Bielicki — Sumowo
24	Kol. Bryńsk	Pronobis — Nowy Zieleń	Stemborski — Bryńsk	Gajtkowski — Bryńsk
25	Jeleń	Gadomski Wąpiersk	Jankowski — Wąpiersk	Zdrojewski — Wąpiersk
26	Grzybno	Marszał — Grzybno	—	—
27	Lidzbark	Rochon — Lidzbark	Dziewierzyński — Lidzbark	Domina — Lidzbark
28	Górzno	Kalinowski — Górzno	Golubski — Górzno	—
29	Brodnica m.	Jerzykiewicz — burm.	Kruszczyński — Brodnica	Szatkowski — Brodnica
30	Bukowiec	—	Barański — Jabłonowo	Witkowski — Bukowiec

W ciągu lat sprawozdawczych zaszły na stanowiskach urzędników stanu cywilnego następujące zmiany personalne:

Zmarli:

urzędnik stanu cywilnego na obwód Mszano, Nawacki z Mszana,
urzędnik stanu cywilnego na obwód Brodnica, Jerzykiewicz z Brodnicy.

Zwolnieni:

urzędnik stanu cywilnego na obwód Bobrowo, Kaszubowski z Bobrowa z powodu wyprowadzenia się z powiatu,

urzędnik stanu cywilnego na obwód Małki, Stachowski z powodu wyprowadzenia się z powiatu,
urzędnik stanu cywilnego na obwód Sumowo Landowski z powodu wyprowadzenia się z obwodu,
urzędnik stanu cywilnego na obwód Grzybno Marszał z Grzybna na własną prośbę.

Mianowani:

urzędnikiem stanu cywilnego na obwód Grzybno nauczyciel Edmund Zakrzewski z Wichulca,
urzędnikiem stanu cywilnego na obwód Sumowo kierownik szkoły Jan Wysocki z Sumowa.

XXI. Fundusz Bezrobocia.

Wydział Powiatowy zorganizował na podstawie umowy z zarządem obwodowym F. B. w Toruniu Inst. Zast. F. B. przy Wydziale Powiatowym celem

- 1) rejestrowania bezrobotnych,
- 2) wypełnienia kart rejestracyjnych,
- 3) prowadzenia dziennika,
- 4) prowadzenia ewidencji książek zasiłkowych,
- 5) prowadzenia księgi kasowej,
- 6) wypłacenia zasiłków,
- 7) załatwienia wszelkich korespondencji z Z. O.

Celem zaoszczędzenia bezrobotnym dalekiej drogi do Brodnicy Wydział Powiatowy utworzył podinstytucje zastępcze w Lidzbarku, Jabłonowie i w Górznie, gdzie bezrobotni rejestrowali się i otrzymywali zasiłki.

1. 8. 1930 r. zostały utworzone punkty płatnicze stałe w Brodnicy, Lidzbarku, Jabłonowie i w Górznie, a prócz tego powstawały punkty płatnicze w tych miejscowościach, gdzie ilość bezrobotnych przewyższała liczbę 10.

Do 1. 8. 30 r. instytucja zastępcza F. B. mieściła się w gmachu Starostwa, lecz z powodu braku miejsca dla coraz większej ilości zgłaszających się bezrobotnych, został wynajęty przy ulicy Nad Drwęcą 1 osobny lokal.

Personel instytucji zastępczej F. B. składa się z 3 osób, Ogólny nadzór sprawuje p. referendarz Dembek.

Ilość bezrobotnych w stosunku do lat ubiegłych znacznie wzrosła z powodu ogólnego kryzysu.

Liczba zgłoszeń o zasiłek w roku:

1929/30	wynosiła 137 bezrobotnych
1930/31	wynosiła 588 bezrobotnych
1931/32	wynosiła 798 bezrobotnych

Zasiłków wypłacono:

Kwiecień 1929 r.	8.759,82 zł.
Maj	7.109,96 zł.
Czerwiec	408,38 zł.
Lipiec	879,46 zł.
Sierpień	106,74 zł.
Wrzesień	—
Październik	—
Listopad	792,74 zł.
Grudzień	10.984,66 zł.
Styczeń 1930 r.	15.143,86 zł.
Luty	25.825,45 zł.
Marzec	26.925,44 zł.
Razem:	96.927,51 zł.

Kwiecień 1930 r.	10.777,45 zł.
Maj	20.426,76 zł.
Czerwiec	6.386,32 zł.
Lipiec	2.431,92 zł.
Sierpień	2.276,46 zł.
Wrzesień	3.696,85 zł.
Październik	2.179,40 zł.
Listopad	6.594,69 zł.
Grudzień	17.406,39 zł.
Styczeń 1931 r.	7.422,17 zł.
Luty	9.285,04 zł.
Marzec	38.025,57 zł.

Razem: 116.909,02 zł.

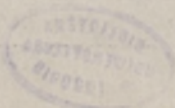
Kwiecień 1931 r.	23.549,72 zł.	Ogółem wypłacono zasiłków ustawowych:
Maj	11.863,20 zł.	od 1. 9. 1929 r. do 31. 3. 1932 r.
Czerwiec	7.324,79 zł.	
Lipiec	3.521,62 zł.	rok 1929/30 = 96.927,51 zł.
Sierpień	1.579,48 zł.	
Wrzesień	3.105,70 zł.	rok 1930/31 = 116.909,02 zł.
Październik	2.594,49 zł.	
Listopad	9.433,56 zł.	rok 1931/32 = 165.306,80 zł.
Grudzień	25.642,93 zł.	
Styczeń 1932 r.	35.323,99 zł.	
Luty	20.726,46 zł.	
Marzec	20.638,86 zł.	
	<hr/>	
Razem:	165.306,80 zł.	razem: <hr/> 379.143,33 zł.

Brodnica, dnia 28 września 1932 r.

PRZEWODNICZĄCY WYDZIAŁU POWIATOWEGO

(—) WIMMER

Starosta Powiatowy.



rok 1931/32 = 162.306,80 zł

Fundusze

Marzec	20.638,86 zł
Luty	20.750,46 zł
Styczeń 1932 r.	35.323,99 zł
Grudzień	162.306,80 zł
Razem:	162.306,80 zł

Wydział Powiatowy zorganizował na podstawie uchwały Rady Powiatowej w dniu 12.11.30 = 90.417,51 zł. W tym celu wydział powiatowy w dniu 12.11.30 = 90.417,51 zł. W tym celu wydział powiatowy w dniu 12.11.30 = 90.417,51 zł.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Toruniu, dnia 28 września 1932 r.

W tym celu wydział powiatowy w dniu 12.11.30 = 90.417,51 zł.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Toruniu, dnia 28 września 1932 r.

W tym celu wydział powiatowy w dniu 12.11.30 = 90.417,51 zł.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Toruniu, dnia 28 września 1932 r.

Zailek wypłacono:

Kwiecień 1929 r.	8.759,82 zł
Maj	7.409,76 zł
Czerwiec	408,38 zł
Lipiec	879,46 zł
Sierpień	106,74 zł
Wrzesień	—
Pazdziernik	—
Listopad	792,71 zł
Grudzień	10.984,06 zł
Styczeń 1930 r.	15.143,86 zł
Luty	25.825,45 zł
Marzec	26.925,44 zł
Razem:	96.927,51 zł

Kwiecień 1930 r.	10.777,45 zł
Maj	20.426,76 zł
Czerwiec	6.386,32 zł
Lipiec	2.431,92 zł
Sierpień	2.276,46 zł
Wrzesień	3.696,85 zł
Pazdziernik	2.179,40 zł
Listopad	6.594,69 zł
Grudzień	17.406,39 zł
Styczeń 1931 r.	7.422,17 zł
Luty	9.285,04 zł
Marzec	12.525,57 zł



W. 2166/57

